

5038 HE Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Schepenzegel uit 1453

Correspondentieadres: Acaciastraat 19;

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 1 – januari 2009

Terugblik op lezing van 18 december met Johan Biemans.

Voordat Johan met zijn kerslezing begon, presenteerde de voorzitter Henk Veltmeijer de verjaardagskalender, die nog maar enkele uren van de pers was. De kalender wordt uitgegeven ter gelegenheid van het veertig jarig bestaan van de Heemkundekring, dat Tilburg 200 jaar stadsrechten heeft, Peerke Donders 200 jaar zou worden en het 1300 jarig bestaan van het eerste geschreven naam van Tilburg. Hij bedankte Jan Bogers voor het vele werk wat hiervoor verzet is. Ook wil de Heemkundekring zijn bijdrage gaan leveren bij het in stand houden van Driekoningen zingen in Tilburg.

Ad. van Eijck gaf een korte toelichting op het speciale aanbod van het blad "Tilburg" (over cultuur geschiedenis en archeologie) bij het speciale jaar 2009, onze leden kunnen het blad een jaar voor de helft van het geld uitproberen (als ze nog geen abonnee zijn).

Er bleken al 12 belangstellenden te zijn.

De lezers van het genoemde blad kunnen bij ons, voor de helft van de contributie, een jaar proeflid worden. Ook werd gepolst of er belangstelling zou zijn om het oude tijdschrift op dvd uit te brengen. Er bleken hier 7 belangstellenden voor te zijn.

Daarna begon Johan Biemans met zijn kerstvertellingen uit de Kempen.

Al snel luisterden de veertig aanwezigen ademloos en muisstil naar de ballade van den Ezel, die meegenomen werd door een staartster. Het ging over krentenmik uit de Kempen, over een speciale geboorte op den Boevenheuvel in Bergeijk en over gezang van de gloria.

In de pauze las Jos Naaykens zijn kerstgedicht in dialect voor: Kerseemes bij Pirke, een gedicht dat allen na afloop mee naar huis kregen.

Na de pauze kregen we het verhaal van een os, die hier niet goed genoeg was voor de slacht en uiteindelijk toch in het Kerstverhaal terecht kwam. Of het verhaal van een stoffig boekje in het archief, dat de dagboeken van sint Joseph bleken te zijn en een rol speelde in de Acht-Zaligheden. Johan nam ons in zijn vertelkunst helemaal mee op rondreis door de Kempen in de Kerstsfeer. Een mooiere opwarming voor de Kersdagen bestaat niet.

Vooruitblik lezing 15 januari door Ad Rooms.

Ad Rooms, adjunct-hoofdredacteur bij het dagblad BN/DeStem, doet al vele jaren zijn naam eer aan. Hij groeide op in een rooms-katholiek gezin, was in zijn jeugd misdienaar en kon, toen hij adjunct-hoofdredacteur van Brabants Nieuwsblad was geworden, de verleiding niet weerstaan journalistiek terug te blikken op het zelf beleefde Rijke Roomse Leven. Zijn publicaties leverden veel reacties op van tijd- en lotgenoten, maar ook van andere geïnteresseerden.

Sinds eind 1995 schrijft Ad Rooms over het rijke roomse leven. Het plan was daarover een serie van vijf verhalen te maken, maar er kwamen zoveel enthousiaste reacties van lezers dat het er al snel tien werden. Stoppen was niet meer mogelijk en nog altijd staat de rubriek wekelijks in BN/DeStem. Er zijn intussen meer dan zeshonderd afleveringen gemaakt en nog steeds blijven de reacties binnen stromen. Inmiddels zijn er ook al 5 boeken over verschenen van zijn hand.

Ad vertelt waarom hij over dat onderwerp is gaan schrijven en vertelt ook anekdotes met een lach en een traan over catechismus, vasten, richtlijnen en regels, ongehuwd zwanger, rozenkrans, communie, heiligen en het begraven worden in ongewijde aarde.

NIEUW TEXTIELMONUMENT

Het idee dat ons kringlid Liny Jansen van Wezel op 9 november 2001 op het kantoor van het Faxx podium ontvouwde krijgt eigenlijk een vervolg.

Zij wilde als dank voor wat de textielindustrie voor Tilburg betekend heeft een monument op laten richten. Zij dacht aan een beeld van een trotse textielarbeider, die naast de kruikenzeiker

het beeld van Tilburg bepaalde.

Uiteindelijk heeft de gemeente het idee na al die jaren overgenomen en een nieuw ontwerp goedgekeurd. Het zal komen bij het textielmuseum, wordt 8,5 meter hoog met 250 glasfiberen staven en bloesemdragende klimplanten.

Uiteindelijk toch nog succes Liny en nog wel in het jubeljaar 2009!

Namens het bestuur

1. 2009

En uiteindelijk is het dan het speciale jaar 2009!

Tilburg heeft 200 jaar stadsrechten, het is 1300 jaar geleden dat Tilburg voor het eerst in geschreven bronnen opduikt, Peerke Donders zou 200 geworden zijn en de heemkundekring bestaat 40 jaar. Dit jaar staat er veel te gebeuren.

Allereerst hebben we een **verjaardagskalender** uitgegeven, gesponsord door de gemeente Tilburg en de Jac. De Leeuw stichting. Er zijn er al veel verkocht maar ze zijn nog steeds bij de secretaris te bestellen of af te halen. Voor de kringleden kosten ze € 5,- in de winkel betaald u € 7,50.

Vervolgens hebben we dit jaar de speciale **samenwerking** tussen de Heemkundekring en het blad "Tilburg", beiden zetten zich in om het culturele erfgoed van Tilburg te behouden en te promoten. De "half-geld-actie" heeft al voor 13 van onze leden een proefabonnement opgeleverd voor het blad en er zijn 7 toetredende abonnees die zich bij ons gemeld hebben.

Een speciaal welkom voor deze nieuwe leden. We hopen dat ze zich snel thuis zullen voelen in onze vereniging en onze lezingen en excursies zullen waarderen, of zich op een andere manier actief zullen zijn.

Dit jaar komen de **Brabantse Heemdagen** naar Tilburg, op 6 en 7 augustus. De eerste dag van deze gebeurtenis organiseert onze vereniging.

Op het programma staan een ontvangst op het gemeentehuis, stadswandeling, textielmuseum en diner met troubadour in de Villa de vier Jaargetijden.

De volgende dag organiseert Goirle o.a. een fietstocht in de regio.

Nader bericht hierover volgt.

Verder volgt er een speciale **tour door Tilburg** en zal de jaarlijkse **busexcursie** de speciale band tussen Tongerlo en Tilburg gaan benadrukken.

Op 10 december zal een feestavond volgen, want dan is het precies 40 jaar geleden dat de vereniging opgericht werd.

2009 zal dus een bijzonder jaar gaan worden en wij wensen u ook persoonlijk een heel goed jaar toe!

Feestelijke opening op 1 januari

2. De Kalender

Een mooie gelegenheid om uw burens, vrienden, kennissen en familieleden te verrassen met een unieke kleurrijke verjaardagskalender! Er is nog een ruime voorraad aanwezig en van de opbrengsten kunt u zelf weer genieten want die zijn bestemd voor de feestavond van 10 december! Te reserveren bij Jan Bogers (tel. 013-5421929) en af te halen op de lezingenavond van donderdag 15 januari.

2009 evenementen in januari en februari !

- Hele maand januari. Zandschilderij van een prent van Cees Robben n de Bioscoop Must See aan de Heuvel
- 20 t/m 24 februari Carnaval 2009

Boeken

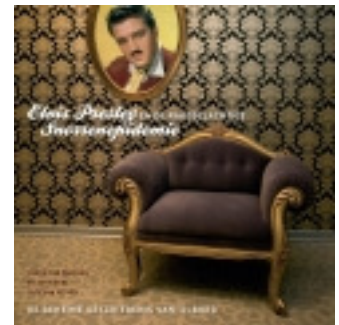
a. De Kleine geschiedenis van Tilburg; 18 delen

1. Herdgangen en hoogbouw	reeds verschenen
2. Bezettters en bevrijders	reeds verschenen
3. Overall Willem II	verscheen in december
4. Vetkuiven en hangjongeren	verschijnt in januari
5. Wevers en fabrikanten	verschijnt in februari

b. Elvis Presley en de raadselachtige Snorrenepidemie

Wat heeft Vondel met het Tilburgs Volkslied? Lag de Tuin der Lusten aan de Donge? Wie waren de werkelijke voorvaders van Ruud Vreeman? In Elvis Presley en de Raadselachtige Snorrenepidemie wordt het allemaal onthuld. De eerste Nederlandse neger, het ontstaan van Monopoly, de marketing van kruikenzeik, het is stuk voor stuk te herleiden tot de woelige wereld van de wolstad. Meerdere van deze verhalen verschenen al in het gemeentelijke driemaandelijke tijdschrift 'Tilburg' en hebben toen heel wat mensen op het verkeerde been gezet. Zou het onzin zijn, maar het wordt allemaal zo serieus verteld. U bent gewaarschuwd!

Tilburg-Quiz

1. Bij welke textielfabrikant heeft Peerke Donders tien jaar gewerkt?
2. Hoe heette de schoonfamilie van Koning Willem II?
3. Welke kleur heeft het habijt van de Zusters van Liefde nu?
4. Wie was de eerste burgemeester van Tilburg?
5. Wat is de langste straatnaam van Tilburg

Activiteiten In 2009:

Do. 15-1	Do. 14-5	Do. 16-10
Do. 19-2	Do. 18-6	Do. 19-11
Do. 19-3	Zo. 28-6 fietstocht	Do. 10-12
Do. 16-4	Zo. 6-9 bustocht	

Antwoorden: 1. Textielfabrikant Janssens, later Janssens-Van Buren 2. Romanov 3. Donkerblauw
 4. Martinus van Dooren 5. Burgemeester Van Voorst tot Voorstweg

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 2 – februari 2009

Terugblik op de lezing "Het Rijke Roomse leven"; Ad Rooms.

Voor een geïnteresseerd publiek van 48 toehoorders vertelde Ad Rooms waarom hij over het Rijke Roomse leven (bestaande uit talloze weemoedige en weerzinwekkende herinneringen) was gaan schrijven. Ad groeide op in een katholieke omgeving, was vroeger misdienaar, bezocht dagelijks de kerk en ging vaak te biechten.

Na de lagere school bezocht hij de MULO en HBS; na het behalen van deze diploma's trad hij als leerling-journalist in dienst bij het toenmalige Brabants Nieuwsblad. Na een dienstverband van 37 jaar, nam hij als hoofdredacteur afscheid van deze loopbaan.

Ad vertelde dat de katholieke kerk vanaf midden vorige eeuw drastische veranderingen heeft ondergaan: volle kerken stroomden leeg; de individuele biecht veranderde in een gezamenlijke boetedoening; jonge misdienaars werden verwisseld voor oudere vrijwilligers, de catechismus verdween e.d. In 5 jaar tijd heeft Ad over deze veranderingen 158 lezingen gehouden en 5 boeken geschreven, waarbij het zeker niet de bedoeling was en is dit onderwerp in het belachelijke te trekken.

Diverse onderwerpen liet Ad vervolgens de revue passeren: o.a. de (kleine en geïllustreerde) catechismus met vraag en antwoord; verschillende soorten rozenkransen (met prevelringetjes);

H. Antonius (voor gevonden en verloren voorwerpen);

H. Donatus (patroon tegen bliksem, onweder en hagelslag);

H. Camillus (patroonheilige voor zieken) en het Agnus Dei;

het leven van een misdienaar, het huwelijkskruis (cadeau gedaan door de pastoor bij een huwelijk), de Kerkgang (gang naar het Maria-altaar na een bevalling ter reiniging van de moeder) en trouwen in het wit.

Ook werd door Ad de prentjes besproken, die uitgereikt werden bij alle mogelijke gelegenheden, de vastentijd (met het vastentrommeltje), de regels en richtlijnen in de kerk (o.a. vrouwen links en mannen rechts, rijke mensen voor in de kerk en arme mensen achterin), de Blasiuszegen (wordt in Woensdrecht nog gedaan) en de engelbewaarders.

Dat de lezing een succes was bleek wel uit het applaus dat na afloop aan Ad werd gegeven.

Blad "Tilburg".

Tijdens de pauze van de lezing heeft ons kersvers (proef)lid Ari van Valen van het blad "Tilburg" nog een toelichting gegeven op het blad.

Het is dus niet het gratis magazine van de gemeente Tilburg maar de opvolger van ons eigen tijdschrift destijds.

Ook zijn bijna alle losse nummers nog bij te bestellen (voor abonneehouders € 0,50 per stuk, wel dan zelf afhalen).

Dit jaar dus half geld voor kringleden die het blad nog niet hebben.

Op het eind van de avond kregen alle aanwezigen een exemplaar van het blad "Tilburg" mee met het boekje dat uitgegeven is bij het 25 jarig bestaan.

Een hele leuke geste Ari (blad Tilburg), heel hartelijk bedankt daarvoor!

Vooruitblik op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering met lezing over 'veranderende natuur in de stad'; 19 februari

Terugblikkend op het jaar 2008 kunnen we stellen dat het bestuur erg druk bezet was (zie hiervoor het jaarverlag 2008); ook kan gezegd worden dat in Tilburg de heemkundekring meer bekendheid heeft verkregen. Als voorbeeld kan genoemd worden dat, o.a. door toedoen van onze penningmeester, dhr. Ad van Eijck, het ledental is gegroeid tot ongeveer 120 (een prima actie) plus dat de Heemdagen dit jaar in Tilburg (en Goirle) worden gehouden.

Op 19 februari vindt de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering plaats, tijdens welke vergadering o.a. de hoogte van de te betalen contributie wordt vastgesteld. Zoals dit in 2007 geschiedde, zal U gevraagd worden de contributie zelf via Uw bank- of postrekening over te maken naar postrekeningnummer 2920712 t.n.v. Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg. We zouden graag willen zien dat de contributie vòòr 1 april a.s. wordt voldaan.

Mocht het zijn dat deze wijze van betalen voor sommige leden erg lastig is, wat wij ons kunnen indenken, dan bestaat de mogelijkheid dat de contributie contant betaald kan worden bij de penningmeester (dhr. Ad van Eijck) tijdens de maandelijks te houden lezing.

De agenda van deze Algemene Ledenvergadering zal er als volgt uitzien:

- 1) Opening
- 2) Goedkeuring notulen Algemene Ledenvergadering van 21-2-2008
- 3) Mededelingen en ingekomen stukken
- 4) Jaarverslag over 2008
- 5) Financieel overzicht 2008
- 6) Vaststelling begroting en contributie voor 2009.
- 7) Benoeming kascontrole-commissie voor 2009.
- 8) Bestuursverkiezing
- 9) Mededelingen omtrent het 40-jarig jubileum
- 10) Mededelingen omtrent de Heemdagen 2009.
- 11) Mededelingenblad (digitaal en scannen)
- 12) Mededelingen omtrent de website
- 13) Beleid 2009.
- 14) Wat verder ter tafel komt
- 15) Rondvraag.

De notulen, jaarverslag en financieel overzicht zullen voor aanvang van de vergadering voor de aanwezige leden ter lezing beschikbaar zijn (worden dus niet meer voorgelezen).

Zoals U bekend is bestaat het huidige bestuur uit 4 leden. Volgens de statuten zou dit aantal 5 moeten zijn. Indien een lid zitting wil nemen in het bestuur, kan hij of zij zich vòòr aanvang van de vergadering melden bij het bestuur (wel dient men dan de beschikking te hebben over 5 "ondersteunende" handtekeningen).

Het bestuur hoopt dat de vergadering door een groot aantal leden zal worden bezocht.

De **nieuwe leden**, afkomstig van "Tilburg, tijdschrift voor geschiedenis, monumenten en cultuur", dienen het contributiebedrag van € 15,00 ook vòòr 1 april a.s. te hebben overgemaakt.

Na de jaarvergadering hebben we traditiegetrouw het gedeelte "Van leden voor leden". Dit jaar zal ons kringlid Rob Vereijken een **lezing geven over de veranderende natuur in de stad**. Rob is jarenlang medewerker geweest van het natuurhistorisch museum aan de Spoorlaan en is nu ook al weer jaren medewerker van de IVN.

Bezoek Meijerijsche Museumboerderij Heeswijk-Dinther.

We kunnen ongetwijfeld terugkijken op een zeer geslaagde middag in velerlei opzichten. Met 14 mensen zijn we op vrijdag 28 november 2008 even na half twee vertrokken in eigen auto's naar een fantastisch opgeknapte boerderij aan de Meerstraat 28 in Heeswijk, een zgn. kortgevelboerderij. De ontvangst met koffie en koek was zeer hartelijk en we konden in de ontvangstruimte genieten van een mooie film over gebruiken/gewoontes op en in de boerderij uit de periode 1900 - 1950.

Toon, zijn vrouw Ciska en Mien deden hun uiterste best bij het geven van uitleg over vele tientallen gebruiksvoorwerpen en rollend materieel in de stal op de deel in de geut, in de goeikaomer. Ze zijn daar zeker in geslaagd. Een beeld komt naar voren van hard werkende boeren, zuinig van aard, mensen die niets weggooiden, mensen die hun eigen gereedschappen vervaardigden, vaak uit hout van in de omgeving groeiende bomen en struiken. Praktische mensen waren de toenmalige boeren, lui die van alle markten thuis waren, óók als de koe moest kalven of ziektes onder het vee voorkomen of bestreden moesten worden.

Na de uitgebreide rondgang door de boerderij kregen wij gratis een brandewijn met kandij aangeboden, ook min of meer als compensatie voor een tweetal vertrekken die niet helemaal authentiek waren ingericht als gevolg van een kleine schade aan de vloer,

die zich enige dagen geleden had voorgedaan. Onder het genot nu van dit drankje hebben sommigen zich nog verdiept in aanwezige lectuur, ja, er werd zelfs een terzake doend boek aangeschaft.

Onze rondleiders spraken de hoop uit in het komend halfjaar met een nieuwe ploeg heemkundigen hun 'nederzetting' te bezoeken ! Met dank aan Jan Sikkers.

Maria Smeets zal er voor zorgen dat iedereen in het vervolg op onze eigen website de meest actuele informatie krijgt!

Hier, voor de duidelijkheid hoe je die actuele informatie kunt vinden.

Met www.heemkundekringtilburg.nl kom je dus op de bijgaande bestaande site:

Midden onder het middenplaatje staat nu

Hier leest u actuele informatie over onze Heemkundekring

Als u daarop 'clickt', komt u bij het laatste nieuws. Ook praktisch als u de A.T. even niet kunt vinden, want de A.T. staat in het vervolg ook op deze website.

Met dank aan Maria Smeets

Drie tentoonstellingen 'Tilburg 200 jaar stad'

Het Regionaal Archief Tilburg en het Stedsmuseum Tilburg hebben ter gelegenheid van 200 jaar Tilburg stad drie opeenvolgende tentoonstellingen gepland in de hal van het archief aan de Kazernehof 75. De eerste is 'Tilburg viert feest' (van 1 januari – 17 april).

Op de verjaardag van de stadsrechtverlening volgt de tweede tentoonstelling:

'Tilburg krijgt stadsrechten' (18 april – 12 september),

en de laatste in de cyclus is

'Tilburg 200 jaar op de kaart' (13 september – 31 december).

Over de eerste tentoonstelling 'Tilburg viert feest'. Het verkrijgen van de stadsrechten in 1809 is niet alleen in 2009 maar ook in het verleden aanleiding geweest om dit op feestelijke en grootschalige wijze te vieren. Dat gebeurde op de 100e (1909), 125e (1934) en 150e (1959) verjaardag. Van die feestelijkheden zijn vele foto's en documentatie bewaard gebleven. De tentoonstelling laat daar mooie voorbeelden van zien.

Tilburg-Quiz

1. Wat was het Noorderlicht op de Veldhovenring?
2. Wat was het Noorderlicht op de Veldhovenring?
3. Wat zijn de stadskleuren van Tilburg
4. Aan welke belangrijke snelweg ligt Tilburg
5. In welke land ligt zusterstad Minami-Ashigara

Activiteiten In 2009:

Jaarvergadering do. 19 februari

Do. 19-3

Do. 18-6

Do. 15-10

Do. 16-4

Zo. 28-6 fietstocht

Do. 19-11

Do. 14-5

Zo. 6-9 bustocht

Do. 10-12

Antwoorden: 1. Een bioscoop(1960-1982) 2. Popcentrum 3. Blauw en geel
4. De A58, Vlissingen-Eindhoven 5. In Japan

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 3 – maart 2009

Terugblik op de op de Ledenvergadering van 19 februari.

De Algemene Ledenvergadering werd door ongeveer 45 leden bijgewoond (waaronder het gehele bestuur). De voorzitter (Henk Veltmeijer) opende de vergadering met een groet aan de aanwezigen en speciaal aan de nieuwe leden.

Als voornaamste onderwerpen werden door de voorzitter de volgende punten behandeld.

Contributie voor 2009.

Deze blijft ongewijzigd, d.w.z. voor de leden bedraagt de contributie € 30,00 per lid en voor de medegezinsleden € 25,00. De contributie voor de nieuwe leden, aangemeld via het tijdschrift Tilburg, bedraagt (voor 2009) € 15,00.

Deze contributie dient vòòr 2 april 2009 te zijn overgemaakt op rekening 2920712 t.n.v. Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg.

Mocht U echter moeite hebben op deze manier uw contributie te betalen, dan kunt U dat ook contant afrekening bij onze penningmeester, dhr. Ad van Eijck, tijdens de lezing op donderdag 19 maart a.s.

Heemdagen 2009.

Zoals U in dit mededelingenblad kunt lezen worden deze dagen dit jaar in Tilburg en Goirle gehouden. Het zijn zeer interessante en onderhoudende dagen; deelname aan deze dagen is erg aan te bevelen.

Driekoningenzingen.

Er bestaat momenteel een samenwerkingsverband met de Stichting Tilburgse Taol en de stichting tot Behoud van het Tilburgs Cultuurgoed, wat wordt gesponserd door de Johan Stekelenburg Stichting. Ook hebben wij contact met de Hkk Goirle en de basisschool De Bron te Goirle om te trachten de teloorgang van Driekoningenzingen tegen te gaan. Er is gebrek aan actieve personen.

40-Jarig jubileum.

Dit feest zal bestaan uit een bustocht naar Tongerlo op 6 september 2009 en een feestavond op 10 december 2009.

Kascontrole-commissie.

Deze commissie bestaat nu uit mevr. A. Klaassen-Leijtens en dhr. P. Baalman.

Bestuur.

Met instemming van de vergadering blijft het huidige bestuur ongewijzigd gehandhaafd. In 2010 treden 2 bestuursleden af. Het is aan hen of zij zich herkiesbaar stellen. Een vijfde bestuurslid is welkom.

A.T.-digitaal.

Verzocht wordt aan de leden zoveel mogelijk hun E-mailadres aan het secretariaat door te geven, zodat het mededelingenblad eventueel digitaal kan worden verzonden. Ook een belangrijk punt is dat bij een door omstandigheden afgelaste lezing via een E-mail bekend kan worden gesteld.

Verjaardagskalender.

Ruim de helft is reeds verkocht; geïnteresseerden kunnen zich melden bij dhr. Jan Bogers.

Expositie 'Wie wat bewaart heeft wat'.

Deze expositie in het wijkhuis Theresia is verlengd tot 1-6-2009.

Boekenlijsten.

Dhr. Jan Haagh heeft de beschikking over voldoende boekenlijsten. De mogelijkheid wordt bekeken of ze in het geheel op onze site gezet kunnen worden.

Werkgroep Archeologie.

Vanuit het bestuur wordt de wens geuit tot het instellen van een dergelijke werkgroep.

Belangstellenden kunnen zich bij het bestuur melden.

Lezing op 17 september 2009.

In plaats van een (stads)busreis op 18-9-2009 wordt er een lezing ingelast op 17-9-2009.

Website.

Op de website www.heemkundekringtilburg.nl

kan men alle bijzonderheden en actuele zaken vernemen van onze heemkundekring.

Terugblik op de lezing 'Veranderde natuur in de stad.'

Op een heldere en eenvoudige manier wist Rob Vereijken de aanwezigen aan zich te binden met zijn lezing over de veranderde natuur in de stad, grotendeels ongewild veroorzaakt door de mens.

Aan de hand van duidelijke lichtbeelden toonde Rob een scala van vogelsoorten, die de stad grotendeels hadden verlaten zoals o.a. de kuifleeuwerik, boeren-, huis en gierzwaluw, de huismus, spreeuw en roek.

Door het ophangen van nestkastjes probeert men wel het huidige aantal gierzwaluwen te verhogen.

Daarentegen neemt o.a. het aantal merels, tortelduiven, eksters, vlaamse gaaien, roodborstjes, ijsvogeltjes en ooievaars weer toe.

Ook de sperwer (in het verleden slachtoffer van de DDT) en slechtvalk (waarvoor men op Westpoint enkele nestkasten heeft geplaatst) ziet men vaker.

Met betrekking tot de flora wist Rob te vertellen dat de kanaalkanten steeds natuurlijker worden. Ook tussen (straat)stenen en in gazons ziet men andere plantjes verschijnen (melkdistel, klapproos, schijnarbei, ambrosia, vingergras, muurleeuwebek e.d.). Ook de leilinden en platanen gaan zich hier steeds meer thuisvoelen.

Deze lezing vormde een leerzame sluiting van een aangename jaarvergadering.

Vooruitblik op de lezing 19 maart.

Deze lezing met lichtbeelden zal gegeven worden door ons kringlid **Joost op 't Hoog**, werkzaam bij de afdeling Monumenten van de gemeente Tilburg en zal gaan over de **na-oorlogse monumenten in Tilburg**.

Hoewel 2/3 van de gebouwde omgeving in Nederland stamt uit de periode van na de Tweede Wereldoorlog, bestaat er tot nu toe maar weinig waardering voor de monumentale kwaliteit die deze bouwkunst bezit. De laatste jaren komt daarin enigszins verandering en in 2007 kondigde minister Plasterk van OCW aan de 100 belangrijkste naoorlogse gebouwen in Nederland aan te wijzen als rijksmonument. In Tilburg is daarvoor het complex van Sint Josefzorg aan de Ringbaan Zuid geselecteerd.

In de lezing zal de nadruk liggen op het na oorlogse erfgoed in Tilburg. Wat hebben we daarvan, hoe selecteer je daarin, wat zijn de kwaliteiten en wat zijn de bedreigingen en kansen voor de nabije toekomst.

19 maart, 'Tilburg Quiz' speciaal voor leden.

In dit jubileumjaar krijgen we de mogelijkheid om onze kennis over Tilburg te testen. Tijdens een feestelijke bijeenkomst in de nieuwe theaterzaal van de gerenoveerde bibliotheek op het Koningsplein wordt het 'Groot Tilburgs Quizboek' gepresenteerd. Hierin staan 1001 vragen, zowel pittige als makkelijke. Over uiteenlopende onderwerpen als politiek, sport, cultuur, wetenschap, economie en uiteraard veel geschiedenis!

De presentatie vindt plaats in de bibliotheek-Koningsplein van 16 uur tot 17 uur op donderdag, 19 maart, dus voorafgaand aan onze bijeenkomst bij Boerke Mutsaers. Zaal open om 15.45. Toegang is gratis

Tilburg-Quiz (voorproefje)

1. Welke Tilburgse schilder heeft een eigen museum in Haarlem?
2. Wat zijn de carnavalskleuren van Tilburg?
3. Welke dieren staan op de prent van het Kasteel van Tilburg?
4. Hoe heet de winkel voor bladmuziek in de Willem II-straat?
5. Welke beroemde fotograaf woonde rond 1900 in Tilburg?

Activiteiten In 2009:

Do. 19-3 - Lezing	Do. 18-6	Do. 15-10
Do. 16-4	Zo. 28-6 fietstocht	Do. 19-11
Do. 14-5	Zo. 6-9 bustocht	Do. 10-12

Antwoorden:
4. Spiro

1. Theo Swagemakers (1898-1994)
5. Henri Berssenbrugge

2. Oranje en groen

3. Zwanen, twee stuks

Vanuit het bestuur: HEEMDAGEN 2009.

Onderstaand de van het Brabants Heem ontvangen uitnodiging tot deelname aan de Brabantse Heemdagen met als thema:

TILBURG ENDE GOIRLE LATEN 'T ZIEN

Beste Heemkundigen, dames en heren.

Hierbij nodigen wij U van harte uit voor de deelname aan de jaarlijkse Brabantse Heemdagen, die, voor de 61 keer, georganiseerd gaan worden in Tilburg en Goirle op:

Donderdag 6 en vrijdag 7 augustus 2009.

Onder auspiciën van het Brabants Heem bent U te gast bij de heemkundekring "Tilborch" te Tilburg en heemkundekring "De Vyer Heertganghen" te Goirle. De dagen hebben het motto "TILBURG ENDE GOIRLE LATEN 'T ZIEN" meegekregen.

Wij zijn bijzonder gelukkig met het feit dat wij deze dagen mogen organiseren. Het is voor Tilburg een bijzonder jaar, gegeven het feit dat Tilburg 200 jaar stadsrechten heeft. Een echt kroonjaar dus. Dit wordt groots gevierd met allerlei activiteiten en festiviteiten in de stad. Voor bijzonderheden kunt U de website www.tilburg2009.nl bezoeken. Verder viert de heemkundekring "Tilborch" het feit dat ze 40 jaar bestaat. Al met al een feestelijk jaar dus waar we u ook van laten genieten.

De deelnamekosten hebben wij hetzelfde kunnen houden als in het voorgaande jaar en bedragen € 80,00 per deelnemer. De extra kosten voor fietsuur bedraagt € 7,50 per fiets, gelijktijdig te voldoen met het inschrijfgeld. De consumpties zijn voor eigen rekening, tenzij anders wordt vermeld.

*Het inschrijfformulier dient, volledig ingevuld, **uiterlijk 31 mei 2009**, in het bezit te zijn van het secretariaat. Het inschrijfgeld dient **vòòr 15 juni 2009** te zijn overgemaakt. Zie hiervoor het inschrijfformulier.*

Wij hopen op een grote toeloop naar de Brabantse Heemdagen van dit jaar en wensen U twee heel fijne, en vooral ook leerzame, dagen toe.

*Met vriendelijke groet,
De twee organiserende heemkundekringen.*

Contactpersonen:

HKK Goirle: Bernard Robben, tel. 013 – 5342756

Joseph Wijdemans, tel. 013 – 5346417

HKK Tilburg: Henk Veltmeijer, tel. 013 – 4634906

Jan Rossou, tel. 013 – 5362566

Bijlage(n): inschrijfformulier.

Correspondentieadres:

*Jan Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE Tilburg. Emailadres:
jphf.rossou@hetnet.nl.*

**Programma Brabantse Heemdagen
donderdag 6 augustus 2009 - Tilburg**

09.00 uur: Samenkomst van alle deelnemers bij het Gemeentehuis, Stadhuisplein 130 te Tilburg, waar men wordt ontvangen door de burgemeester/wethouder. Na opening van de 61^e Heemdagen gaat men te voet naar het Textielmuseum, alwaar de lunch klaar staat. In de namiddag bezoekt men het Textielmuseum en wordt een lezing verzorgd door het Regionaal Archief Tilburg.

16.45 uur: Vertrek (te voet) van het Textielmuseum naar Villa De Vier Jaargetijden voor (buffet)diner en avondprogramma.

vrijdag 7 augustus 2009 - Goirle

08.30 uur: Ontvangst (met koffie/thee) op Heemwerf de Schutsboom, Nieuwe Rielseweg 41/43 te Goirle. Vandaar vertrekken de fietsgroepen voor bezichtiging van het klooster Nieuwkerk en het landgoed "Gorp en Rovert". **In verband met grensoverschrijding is een identiteitsbewijs verplicht.** Het diner is gepland om 18.30 uur en om 21.00 uur worden de Brabantse Heemdagen afgesloten.

Een uitgebreid programma is te verkrijgen bij het secretariaat.

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 4 – april 2009

Terugblik op de lezing van 19 maart; Moderne monumenten.

Zo'n 60 toehoorders hebben genoten van het overzicht dat ons kringlid **Joost Op 't Hoog** gaf over de naoorlogse architectuur in Tilburg. In deze wederopbouwperiode is heel veel gebouwd en ook alweer het nodige gesloopt. Kenmerkend voor die eerste jaren was het eenvoudige en goedkoop bouwen met veel groen, zoals in de wijk Jeruzalem (Er blijken meer soortgelijke wijken Jeruzalem in Nederland te bestaan).

Lichtbeelden met commentaar kwamen voorbij van de houten Oostenrijkse landhuizen (geschonken door Noorwegen?), en de maycrete woningen (ir. Maybeck was de ontwerper en hij gebruikte beton, in het Engels 'concrete'. Meycrete is daarmee een samenvoeging van naam en materiaal).

Enkele voorbeelden daarvan zullen behouden moeten worden.

Ook het werk van Jos Bedaux kwam uitgebreid aan bod. Het St. Josefzorg-complex (1952) aan Ringbaan Zuid is landelijk aangemerkt als een van de mooiste 100 voorbeelden van naoorlogse architectuur van Nederland. George en Frans Bedaux (zonen), gebroederlijk achterin de zaal, zaten te genieten. Dit werk kenmerkt zich door sober en zorgvuldig materiaalgebruik zoals we zagen bij de KUB, GGD en het kantongerechtsgebouw, met mooie details als balkonhekwerk en buitenlamp.

Het academiegebouw van Maaskant (van de Euromast) is nu nog daadwerkelijk het enige beschermde naoorlogse monument.

De flats van Jan van de Valk (1953) aan de Ringbaan West, het Burgemeester van de Mortelplein, Kattenrug (Broek en Bakema) AaBe entreegebouw, het Voltkantoorgebouw aan de Groenstraat, de school op het Lourdesplein van N. Heerkens, school Zouvenlaan, Tweestedenziekenhuis, station, schouwburg en zelfs de 'zwarte doos' naast het Paleis Raadhuis kwamen voorbij.

Ook aan de kunstwerken die in die tijd aan en in de gebouwen aangebracht werden, werd de nodige aandacht besteed met o.a. werken van Luc van Hoek en Frans Mandos.

Het is belangrijk om ook van de naoorlogse periode het nodige te behouden, waarbij een goede herbestemming noodzakelijk is. De Vredeskerk aan de Ringbaan West zou een mooi voorbeeld zijn van de laatste traditioneel gebouwde kerk in Tilburg en zou daarom behouden moeten worden om de kerkenbouwgeschiedenis van Tilburg te kunnen volgen.

Joost zelf aan het woord: 'Toen ik over de Vredeskerk sprak en de betekenis daarvan ten opzichte van ander religieus erfgoed wist ik dat dat bij verschillende mensen niet goed zou vallen. Dat is jammer maar waarom ook niet. Het is tenslotte mijn persoonlijke mening dat behoud van de Vredeskerk voor Tilburg zelfs belangrijker is dan behoud van de

Sacramentskerk vanwege het feit dat de Vredeskerk de laatst overgebleven kerk is van een groep naoorlogse kerken. De Sacramentskerk behoort stilistisch tot een groep waarvan veel meer vertegenwoordigers bewaard zijn. Overigens, en dat staat niet in de terugblik, heb ik ook gezegd dat ik mijn uiterste best zal doen om beide kerken overeind te houden (voor zover dat binnen mijn mogelijkheden ligt) en ook dat was zeer gemeend!

De oproep om meer waardering te hebben voor de gebouwen van na de oorlog in Tilburg is door deze lezing zeker gestegen.

We hebben genoten van de herkenbare beelden en de heldere toelichting.

Vooruitblik op de lezing van 16 april.

Wij zijn blij dat we voor de volgende lezing een autoriteit gevonden hebben, mevrouw B. van Erp-Jacobs (hoogleraar oud vaderlands recht) die ons de **geschiedenis zal schetsen van 900 jaar recht in Brabant**.

De geschiedenis begint in 1106 met de ontwikkeling van het Hertogdom Brabant. In het middeleeuwse Brabant was de rechtspraak een plaatselijke aangelegenheid, er werd recht gesproken onder een rechtsboom (lindeboom) of in de plaatselijke herberg.

In de 15de eeuw ontstond er boven de Gerecht- of Schepenbanken een speciaal Hof van Justitie in Brabant en in de 16de eeuw komt er een splitsing tussen het Spaansbrabant en het Staatsbrabant.

Het Hof van Justitie komt in 1795 in Den Bosch. Daarna ontstaat nationale wetgeving, vooral geënt op de Franse wetgeving, wat na de val van Napoleon grotendeels gehandhaafd werd.

Naast de organisatie van de rechtspraak zullen ook rechtszaken uit het verleden aan bod komen, een verkrachtingszaak uit de middeleeuwen, een volksgericht in de 18de eeuw en erfrechtzaken.

Het belooft een leuke en leerzame avond te gaan worden.

Waarom bijna niemand Adriaan de Lelie (1755 – 1820) kent.

Tijdens de laatste bijeenkomst (19 febr.) van de heemkundekring vond ik het (door de overvolle agenda en interessante lezing) niet meer passend om de aandacht van de aanwezigen te vragen voor mijn ideeën. Daarom doe ik het hier maar op papier. Al vanaf “Van Heidorp tot Industriestad”, dat ik in 1959 kocht, ben ik geïnteresseerd in onze stad. Nu ik de laatste jaren veel tijd heb, ben ik “Tilburg als hobby” op een systematische manier gaan bestuderen. Dat is niet zo moeilijk met de overdaad aan boeken die over onze stad verschijnen. Ter aanvulling ga ik ook vaak de stad in om te verifiëren wat ik gelezen heb. Dat bekijken van de stad bezorgt mij steeds vaker verbazing en ongeloof. Zo zocht ik pas geleden naar het geboortehuis van onze Tilburgse kunstschilder, Adriaan de Lelie, in de Noordstraat. Na deze straat meerdere malen tevergeefs geïnspecteerd te hebben op informatieplaat of –steen, of plaquette, wendde ik me tot de hr. Roijers op no. 44-44a (je weet wel: die “modelbouwzaak” sinds 1959). Die wist te vertellen dat hij nog nooit van die mijnheer Lelie had gehoord en ook niets van een bord of plaquette wist.

Toen brak mijn hart!! In het verleden heb ik nl. ook nooit een plaquette gevonden van Anton Roothaert (Dr. Vlimmen), Walter Breedveld (Hexspoor), Antony Kok (De Stijl), Piet Heerkens (o.a. Tilburgs “volkslied”) etc. etc.

Conclusie: “wij” zijn kennelijk niet zó trots op onze beroemde c.q. bekende Tilburgers. U zult zeggen: Maar wij eren onze bekende Tilburgers toch door ze een straatnaam te geven in onze stad!! Zou U dan eens zo goed willen zijn om die bovenstaande namen op te zoeken? U zult ze niet vinden!

Daar komt nog bij dat ik ook zelden bekende Tilburgers als standbeeld of in een ander kunstwerk getoond, in de stad terugvind.

Jawel, uit onze fundamentalistische katholieke vooroorlogse tijd, hebben we beelden van Peerke Donders, Mgr. Zwijsen, Maria- en H. Hartbeelden overgehouden. Maar waar staat het standbeeld van Prof. dr. F.C. Donders? Ik moet noodgedwongen de welbekende Pierre van Beek napraten in zijn tekst "Wie woonden er 100 jaar geleden in het Nieuwland" (N.v.h.Z. 16 maart 1974) dat (ik citeer:) "vroegere generaties het nooit nodig geoordeeld hebben om onze grote Tilburger een standbeeld te wijden..... Intussen is dat voor Tilburg nog niet te laat".

Kijk, dus ik sta niet alleen in deze, maar ik wed dat Pierre het ook met mij eens zou zijn geweest als ik me moet afvragen "waar zijn ergens interessante beelden te zien in onze stad, die een hommage brengen aan, in doe maar een greep, de fraters en zusters van Tilburg, de textielarbeider (dat is niet hetzelfde als een kruikenzeiker!) en ik zou smullen van een beeldengroep (bijvoorbeeld op de Heuvel) met als titel: "Gij houdt ze dom; dan hou ik ze èrrem". En nu ik toch bezig ben: laat alstublieft iemand er voor zorgen dat onze "Bevrijdings-Schot" op een vaste en waardiger plaats komt te staan. Hopelijk begrijpt U nú waar ik naar toe wil. Ik bedacht dat enkele doelstellingen van onze kring toch waren: het bestuderen van de geschiedenis van Tilburg, belangstelling wekken van en voorlichting geven aan onze stadgenoten en "buitenlui"?!

Welnu dan: kunnen we over deze onderwerpen (en meer?) niet eens samen praten? En dan bedoel ik niet op de eerste plaats een nieuwe werkgroep oprichten. Dat kan altijd later nog. Wij hebben in onze kring zóveel mensen, die zóveel over Tilburg weten en door hun lange lidmaatschap zóveel ervaringen hebben opgedaan, dat wij t.a.v. standbeelden, info-plaquettes, muurplaten etc. samen zouden kunnen bedenken wat er zoal nog gebeuren kan/moet in onze stad. Laten wij bijvoorbeeld gezamenlijk een ("zwarte" of "witte") lijst opstellen van onderwerpen, die wij ontwikkeld of belicht willen zien worden? Hoe we daarover contacten met gemeente en/of sponsors moeten maken?

Misschien zijn er in het verleden al gelijksoortige voorstellen en/of werkgroepen geweest. De oudere leden kunnen ons, de "jongere" leden, daarover eens bijpraten. Ikzelf ben slechts ruim een jaar lid en zal voor sommigen van U pathetisch overkomen, maar ik hoop dat deze uitnodiging toch zal leiden tot een uitgebreide discussie tijdens de volgende bijeenkomst (of later?). Denk er eens over na? En wie weet? Toch een werkgroep?

Leo Leijten.

Opmerking vanuit het bestuur:

Indien er leden zijn, die het bovenstaande artikel van Leo Leijten kunnen onderschrijven en vinden dat er te weinig aandacht wordt besteed aan bekende Tilburgers, mogen wij verzoeken contact op te nemen met Leo Leijten, Kamillehof 53 , 5044 AN te Tilburg (tel.: 013- 4632898) om te trachten hier iets aan te doen.

Vanuit het bestuur.

CONTRIBUTIE 2009; Ter herinnering

Veel leden hebben deze al overgemaakt.

Gewone leden € 30.- , huisgezinleden € 25.- en proefleden € 15.-

Overmaken op rekening 2920712 t.n.v. Heemkundekring Tilborch,

Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg.

Hoogtepunt van Tilburg 2009 !

Zaterdag 18 april is de échte verjaardag van de stad. Deze dag wordt een feest dat zijn weerga niet kent! Van de Reeshof tot Noord en van Udenhout tot Berkel-Enschot, iedereen is uitgenodigd om in het centrum van Tilburg de verjaardag van de stad te komen vieren. De binnenstad wordt die dag omgetoverd tot een geweldig groot straattheater; vol artiesten, muziek, optochten en theatervoorstellingen.

Dan wordt het jubileumjaar 2009 letterlijk ingeluid. Als een golf verplaatst het geluid van de kerkklokken zich naar de plek waar de festiviteiten starten. Er wordt gestart in de omliggende dorpen, waarna de klokken buiten de ringbanen en binnen de ringbanen worden geluid. De beiaard van het Heike neemt als finale de klanken over en speelt het Tilburgse volkslied en een aantal feestelijke Tilburgse liederen. Het zal niemand ontgaan dat de stad Tilburg vandaag jarig is! De totale duur van de uitvoering is 38 minuten.

Presentatie Groot Tilburgs Quizboek

Op 19 maart is het eerste exemplaar van het Groot Tilburgs Quizboek in de bibliotheek aangeboden aan de nieuwe wethouder voor cultuur, Ton Horn. De schrijvers, het ons wel bekende eigen kringlid Frans Kense, Henk van Doremalen en Cees van Raak hebben veel informatie over Tilburg, Berkel-Enschot en Udenhout verzameld en daar duizend en een vragen en antwoorden van gemaakt.

Een must voor iemand die denkt dat hij al veel over Tilburg weet.

Diversen

- De gevarieerde expositie in het Wijkcentrum Theresia, Nijvestraat 42 met als titel 'Wie wat bewaart, heeft wat' blijft nog de hele maand april geopend.
De toegang is gratis
- Het standaardwerk van € 56,50, 'Tilburg, stad met een levend verleden', is nu bij Livius-Nieuwlandstraat te koop is voor € 29,50 ?
- Heeft u de laatste tijd nog de internetsit WWW.GEHEUGENVANTILBURG.NL bezocht? Een er ook al een verhaal op gezet?

Activiteiten In 2009:

Do. 16-4 Lezing

Do. 14-5

Zo. 6-9 bustocht

Do. 19-11

Do. 18-6

Do. 17-9

Do. 10-12

Zo. 28-6 fietstocht

Do. 15-10

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 5 – mei 2009

Terugblik op de lezing van 16 april; prof.mr. B. van Erp-Jacobs

900 Jaar geschiedenis rechtspraak in Brabant. Voor ruim 50 aandachtige toehoorders vertelde mevrouw van Erp op een boeiende manier het ontstaan van de rechtspraak vanaf 1107 in het Hertogdom Brabant. Waarom 1107? In dat jaar ontstond nl. het hertogdom Brabant en kreeg men de behoefte aan (geformaliseerde en gejurideerde) rechtspraak.

Deze rechtspraak (wat vooral een plaatselijke aangelegenheid was) kon men onderverdelen in **criminele rechtspraak** (b.v. stelen), **civiele rechtspraak** (b.v. ruzie i.v.m. erfenis) en **vrijwillige rechtspraak** (wat men nu met de notaris regelt).

Vond rechtspraak vermoedelijk aanvankelijk plaats onder een lindeboom, later vond dit plaats in daartoe meer geëigende gebouwen (b.v. stadhuis).

Vooraf in het begin van de rechtspraak (als voorbeeld werd genoemd een verkrachtingszaak in 1443) werd door het slachtoffer zelf de dader voor de rechter gebracht (momenteel geschiedt dat door de Officier van Justitie). Indien nodig werd toentertijd door de rechter soms advies gevraagd bij andere rechters en soms werden de vermoedelijke daders aan Godsoordelen onderworpen (lopen over vurige kolen; onderdompeling in koud water) om op deze manier een wel of niet schuldig zijn te verkrijgen.

Ook het z.g. **Volksgerecht** (rituele sancties op deviant gedrag) was niet onbekend. Omdat de overheid deze activiteiten niet kon dulden, werden er wetten in het leven geroepen. Werd men vroeger veroordeeld, dan kwam men niet in de gevangenis terecht (die bestonden er toen nog niet), doch werd men geplaatst in een tuchthuis (waar men diende te werken). Omdat de graaf van Brabant moest zorgen voor een goede rechtspraak kon men bij hem klagen over een veroordeling (in beroep gaan) bij het door hem ingestelde **Hof van Brabant te Brussel (later: Raad van Brabant en weer later i.v.m. de 80-jarige oorlog Binnenhof te Den Haag)**. Hier werden juristen (bekwaamd in Romeins en kerkelijk recht) geplaatst.

De omslag in de rechtspraak vond plaats omstreeks 1800 onder invloed van de Franse overheersing. Het centraal bestuur maakte wetten voor het gehele land en er vond een dynamische opbouw plaats van de rechtbanken. Ingesteld werden o.a. jury-rechtspraak, rechtbank in 1° aanleg, hof van Assisen (afgeschaft in 1816).

Omdat in toenemende mate gevangenisstraffen werden opgelegd i.p.v. lijfstraffen, ontstonden er meerdere gevangenissen en werd in 1881 het Wetboek van Strafrecht ingevoerd.

Vooruitblik op de lezing van do. 14 mei.

Bomen en eeuwen tussen Tilburg en Tongerlo

Bert (drs.N.C.M.) Maes weet alles van inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen en vertelt o.a. over de lindelaan van de abdij van Tongeren, de etagelinde in het centrum van Westerlo en de beroemde linde op de Heuvel van Tilburg. Alle Hollandse lindes!

Eigenlijk weten we heel wat over de bomen van vroeger in de Kempen van Nederland en Vlaanderen. Dat komt o.a. door de vele prachtige en gedetailleerde prenten die er in de late middeleeuwen getekend zijn.

In de dorpen en op het platteland werden bomen van velerlei soorten gekoesterd, maar vooral ook benut voor diverse doeleinden. Zowel in de Noord-Brabantse als de Antwerpse Kempen heeft vooral de lindeboom een belangrijke en interessante rol gespeeld. Dankzij berichten over ongekende orkanen in het verleden, oude rekeningen en modern genetisch onderzoek duiken we in vergeten en bijna vergeten geschiedenissen van het groen om ons heen.

Na de pauze zal ons lid Jan Keller, meer dan 30 jaar docent geweest aan het Sint-Janslyceum in 's Hertogenbosch, de betekenis van de Tongerlose norbertijnen voor Tilburg, en Tilburg voor de norbertijnen, uiteenzetten. Hij zal dat doen aan de hand van enkele opmerkelijke personen en gebeurtenissen uit die periode van precies 600 jaar.

Zeker voor diegenen die op zondag 6 september mee gaan met onze busexcursie naar Tongerlo is dit een niet-te-missen lezing!

UITSTAP GENIEMUSEUM VUGHT, VR. 29 MEI 2009

..... Toen de Staatse troepen in 1640 een aanval deden op de Spaanse linies bij Brugge, liet Prins Frederik Hendrik een brug slaan over de Leije bij Steenbrugge. Aangezien voor dit werk geen "pontgasten" beschikbaar waren, moest deze brug worden gebouwd door militairen, die dit werk normaal nooit deden. De bouw van deze brug duurde niet alleen 3 maal zo lang dan normaal, maar ook de stevigheid liet te wensen over. Hierdoor was de overzetcapaciteit gering en nog erger was dat de Spaanse troepen die eerst op de vlucht waren geslagen, zich intussen konden hergroeperen om daarna de troepen van de Prins zware verliezen toe te brengen

Dit is een voorbeeld van dat er in die tijd behoefte ontstond aan specialisten, voor bruggenbouw etc. Die zijn er gekomen. Zij noemden zich pontonniers. Op hun beurt vormen zij sinds lang een onderdeel van de Genie en de Genie is al weer 260 jaar onderdeel van de Kon. Landmacht. Naast bruggenbouw maken het bouwen van onderkomens en kampementen alsmede het aanbrengen van springladingen en het ruimen daarvan, deel uit van de belangrijkste taken van de Genie. U kunt dat allemaal zien, horen beleven in een afzonderlijk deel van de Van Brederode-kazerne aan de Lunettenlaan 102 te Vught. Het museum is helemaal vernieuwd en professioneel geworden en op basis daarvan

ingeschreven als geregistreerd museum. Er is een aparte lokaliteit voor Uruzgan, een ruimte voor spullen en behartigde taken in het voormalig Nederlands Indië, een afdeling waar de verbindingdienst, ‘het varende gedeelte’, het fanfarekorps, etc. etc. tot hun recht komen. De buitenexpositie geeft creatief weer constucties bruggen en voertuigen uit het recente verleden. Wij hebben voor gidsen gezorgd. Als u mee wilt, gelieve zulks dan telefonisch op te geven bij Jan Rossou (tel 5362566) of bij Jan Sikkers (tel 4680996) en wel vóór 24 mei. We gaan met eigen auto’s vanaf Boerke Mutsaers reeds om 12.30 uur. In Vught gelieve u Jan Sikkers E 3.50 te betalen voor entree + gids. Met uw chauffeur rekent u in onderling overleg af. In het museum krijgt u gratis koffie thee of chocolademelk. Er zijn toiletten. Uw spullen kunnen gratis in de kluis. Na wat voorbereidingen begint de rondleiding om 14.00 uur. Er is een ruime pauze en het buitengebeuren kunt u zelf bewonderen. Omdat het museum al om 16.00 uur sluit zullen we na afloop nog een consumptie nemen bij een heel oud en goed betaalbaar “huis” in de buurt van het museum. Tot 29 mei a.s.

Onze jaarlijkse busexcursie, zo. 6 september, Tongerlo

Bent u in juni met vakantie? Belt u dan even met Jan Rossou voor het aanmeldingsformulier, met alle gegevens en aanmeldingsformulier voor de busexcursie op 6 september.

In het juni-nummer van A.T. komen namelijk deze details.

Beiaardconcerten in juni, op de beiaard van de Heikese kerk,

Donderdag 4 juni 17.00 uur

Carl Van Eyndhoven; Stadsbeiaardier van Tilburg; met als thema *Denkend aan Tilburg*
Met achtereenvogens thema’s als Het rijke Roomse leven, Herinnering aan de beiaard, aan de kruikenmarkt en aan culturele evenementen. Met afsluitend een cantate van Bach.

Vrijdag 5 juni 15.00 uur

Arie Abbenes; oud-stadsbeiaardier van Tilburg;
Tilburgse beiaardgeschiedenis in vogelvlucht

Zaterdag 6 juni 20.30 uur

In de Heikese kerk; *‘Voices, Pipes and Bells’*

Brabants Kamerkoor met Milena Dukanovic, orgel;
Carl Van Eyndhoven, beiaard en Fokko Oldenhuis, dirigent

Activiteiten In 2009:

Do. 14-5 Lezing

Do. 18-6

Zo. 28-6 fietstocht

Zo. 6-9 bustocht

Do. 17-9

Do. 15-10

Do. 19-11

Do. 10-12

Fietstocht op zo. 28 juni 2009.

Zoals elk jaar hebben Jan en Corrie Haagh weer een leuke fietstocht weten samen te stellen.

De bedoeling is om 09.00 uur te vertrekken vanaf Restaurant en Mangerie 't Wandelbos, Zwartvenseweg 25 te Tilburg (tel. 013 – 4670234) om dan richting Riel te rijden. Onze eerste halte zal zijn bij de Commanderie te Riel voor een kop koffie/thee met iets lekkers.

We vervolgen daarna onze weg richting Alphen voor het bezoeken van de Martinuskapel, het pestkerkhof, de Nieuwe Hoeve en het streekmuseum. Op een geschikte plaats zal de lunch (middels lunchpakketten, waar het bestuur voor zal zorgen) worden gebruikt.

Onderweg (in de namiddag) zal tevens een locatie worden aangedaan voor het kunnen nuttigen (voor eigen rekening) van een consumptie.

Omstreeks 18.00 uur hopen we aan te komen bij Hofstede De Blaak, waar een goed 3-gangen diner (keuze tussen vis- of vleesmenu) staat te wachten. Bedoeling is om 18.30 aan tafel te gaan (duur van het diner ongeveer 1½ uur). De drank komt voor eigen rekening (aan elke deelnemer wordt een drankenkaart uitgereikt).

De kosten van deze fietstocht komen op € 33,00 per persoon (in dit bedrag zit begrepen: koffie/thee met iets lekkers te Riel, bijdrage bezoek streekmuseum, lunchpakket en diner). Wilt U enkel de fietstocht zonder diner, dan bedragen de kosten € 11,00 per persoon en maakt U alleen gebruik van het diner (dus zonder fietstocht) dan zijn de kosten € 22,00 per persoon. De bijdrage dient vòòr 8 juni 2009 te zijn overgemaakt op rekeningnummer 2920712 van de Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg. De Heemkundekring en het bestuur zijn niet aansprakelijk voor eventueel tijdens deze excursie opgelopen letsel of schade.

Onderstaande strook s.v.p. vòòr 8 juni 2009 ingevuld opsturen of bezorgen bij het secretariaat: dhr. J. Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE te Tilburg.

_____ hierlangs afknippen _____

Ondergetekende, dhr/mevr. _____

Adres _____

Meldt zich voor deelname aan voor de fietstocht op 28-6-2009.

Neemt deel aan: (één van de volgende vakjes aankruisen)

fietstocht + diner

alleen fietstocht

alleen diner

Hij/zij wenst een vismenu/vleesmenu (doorhalen wat niet gewenst wordt).

Datum _____ 2009. Handtekening _____

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 6 – juni 2009

Terugblik op de lezingen van Bert Maes en Jan Keller van 14-5

Vòòr de pauze wist drs. Bert Maes ruim 70 aandachtige toehoorders te boeien met zijn interessante vertellingen rondom vooral de lindebomen in voornamelijk Brabant en België, waaronder

- de lindeboom van Tilburg met het Mariabeeld: dateerde vermoedelijk vanaf 1675 (i.v.m. een orkaan);
- de lindelaan van de abdij van Tongerlo (aangelegd in 1675);
- de etagebomen in Westerlo (300 jaar oud) en Retie;
- de dans- en etagelinden (met 7 etages) te Gogh;
- de winterlinde te Geetbets uit 1554 (omtrek van 8 meter);
- de zomerlinde te Heede (mogelijk 800 jaar oud en een omtrek van 17 meter);
- de eikenstoof in de Loonse en Drunense Duinen (ontstaan door hakken);
- de boomstamboten (van een linde) van 8000 jaar oud;
- Spanjaardslaan te Haarlem met zijn bekende lindebomen.

Men ziet tegenwoordig weinig lindebossen meer, aangezien de functies van de linden zijn verdwenen; in Limburg bevindt zich nog een laatste lindebos. Feit is dat men onder de linden vaak markten hield. Reeds in de 16^e eeuw kweekte men linden; genetisch onderzoek leerde dat in Nederland en Zweden dezelfde linden voorkomen.

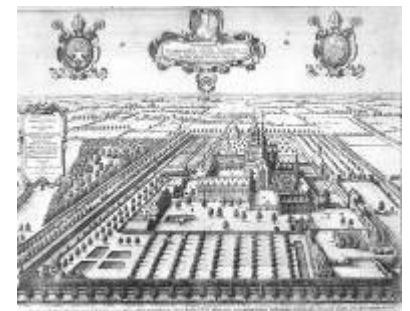
In het centrum van Tilburg (Heuvelplein) staan momenteel 3 linden: het zijn stekken van de oude verwijderde lindeboom.

Nà de pauze wist Jan Keller op een gedreven manier zijn luisteraars mee te voeren naar Tongerlo en Tilburg van weleer, tussen welke plaatsen een band van 600 jaar heeft bestaan. Deze band ontstond in 1232, toen Hendrik I het patronaatsrecht over Tilburg aan de abdij van Tongerlo gaf.

De Franse revolutie van 1789 luidde het einde in van deze band tussen Tilburg en Tongerlo, welke uiteindelijk in 1832 werd verbroken met de dood van de pastoor Duchamps (de laatste Norbertijn in Tilburg). Ook de 80-jarige oorlog, die heerste van 1568 tot 1648 en beëindigd werd met de Vrede van Munster, had grote invloed op de betrekkingen tussen Tilburg en Tongerlo.

Diverse namen passeerden vervolgens de revue van personen, die hun stempel had gedrukt op voornoemde historische band, zoals

Dionysius Mutsaers (1578 – 1635; schreef de Generale Kerckelyke Historie), Gisbertus

Mutsaerts (1598 – 1668; was prior van de abdij van Tongerlo) en Nicolaas Mutsaerts (1787 – 1958; was een van de belangrijkste pastoors van 't Tilburgse), abt Augustinus Wichmans (1596 – 1661; was pastoor in 't Tilburgse en daarna abt van Tongerlo) en de latere bisschop Mutsaerts (van bisdom 's-Hertogenbosch van 1943 tot 1960).

Ook werden de schuurkerk van 't Heike en 't Goirke belicht, evenals het Norbertijnenpoortje en de fam. van Hessel-Kassel, werd de splitsing van de parochie Tilburg in 1797 besproken evenals abt Godfried Hermans (abt van 1780 tot 1799 van de abdij van Tongerlo) en pastoor Duchamps (laatste witheer-pastoor van 't Heike; heeft de 1^e steen mogen leggen van de herbouwde Heikese kerk).

Vooruitblik op de lezing van 18 juni.

De twee vaste beiaardiers van het carillon van de Heikese toren vanaf 1966, Arie Abbenes (vanaf 1966 tot 1985) en Carl Van Eyndhoven, nu onze stadsbeiaardier, zullen samen een lezing verzorgen met respectievelijk de titels

“Van klokput tot kerstnacht” en na de pauze
“De sage van de verzonken klok”

De toren van de Heikese kerk is naar alle waarschijnlijkheid het oudste gebouw van Tilburg. De geschiedenis van de toren gaat terug tot de 15de eeuw.

Helaas kan Tilburg niet bogen op een veelbewogen klokkengeschiedenis. Toch zijn er enkele opvallende feiten te memoreren. In de lezing, die Arie Abbenes voor de pauze houdt, zal hij twee episodes aanstippen.

Allereerst de geschiedenis van het prachtige gelui van het Heike. Martinus Maréchal goot in 1654 voor de toen protestantse Heikese Kerk minstens twee luidklokken. De grootste werd in WO II door de Duitsers gevorderd en de kleinste scheurde tijdens het luiden in 1998. Vervolgens werd niet alleen de gescheurde klok gelast, maar werd bovendien ook de gevorderde klok tot in detail gereconstrueerd. Bij deze operatie was Arie Abbenes de adviseur van het kerkbestuur. Een spannend relaas!

In 1924 besloot pastoor Brekelmans van de Heuvelse Kerk om een beiaard aan te schaffen. Jef Denijn, stadsbeiaardier van Mechelen werd als adviseur aangetrokken. De keuze viel op de wereldberoemde klokkengieters Gillet & Johnston uit Londen. Alleen in de USA en in Den Bosch zijn nog instrumenten van deze gieters te beluisteren, omdat de bezetter in 40-45 alle G&J klokken confisqueerde, zo ook de Heuvelse beiaard.

In zijn voordracht besteed Arie Abbenes aandacht aan het baanbrekende werk van deze uitzonderlijke beiaardgieter, zijn productie in USA - zijn grootste en zwaarste beiaard van New York - en in Nederland. Men zegt dat zijn beiaard voor Tilburg de mooiste beiaard voor Nederland was, helaas kunnen wij dat niet meer bevestigen.

Arie Abbenes is vanaf het begin zeer betrokken geweest bij de geschiedenis van de Heikese beiaard en het is mede dank zij hem, dat Tilburg nu over een uniek klokkenspel beschikt.

Na de pauze zal onze huidige stadsbeiaardier Carl Van Eyndhoven op zijn eigen humoristische manier over verhalen en sagen van klokken vertellen.

Onze jaarlijkse busexcursie, zondag 6 september

Traditiegetrouw hebben we voor onze leden weer een busreis, die dit jaar in het teken staat van de verwantschap tussen Tongerlo en Tilburg. Tijdens de lezing op 14 mei a.s. zijn Bert Maes en Jan Keller uitgenodigd respectievelijk de groene en de norbertijnse verwantschap tussen Tongerlo en Tilburg te nader toe te lichten.

Op 6 september willen we vertrekken om 8.30 uur vanaf de grote Albert Heijn. De bus brengt ons naar het centrum van Westerlo, waar we de magische invloed van de eeuwenoude, monumentale lindeboom zullen ondergaan. We lopen over de oude markt naar Taverne "Den Tramhalt", waar we op koffie met appelgebak worden getrakteerd.

Na de koffie rijden we met de bus langs het oude kasteel van Merode, dat helaas gesloten is voor bezoek, maar zelfs van buiten zeer de moeite waard is. In het nieuwe kasteel van Jeanne de Merode wacht een gids ons op, die een rondleiding met interessante informatie zal geven.

Dan gaan we, rond 12.15 uur, te voet naar het in het park van het kasteel gelegen Boswachtershuis, waar ons een lunch geserveerd wordt.

Met de bus rijden we om 14.15 uur naar de abdij van Tongerlo, waar we eerst de imposante lindelaan bewonderen. De oude linde van de Heuvel in Tilburg was van hetzelfde ras en even oud.

Vervolgens krijgen we een rondleiding door de norbertijnenabdij met aansluitend een bezoek aan het Da Vinci museum. Er is ook tijd voor een bezoek aan de abdijswinkel.

Om 17.30 uur vertrekken we met de bus naar het centrum van Geel naar Brasserie Flore, waar ons een driegangendiner wordt aangeboden. Drank voor eigen rekening. Het menu is

- > tomatenroomsoes of slaatje spek en appel
- > groenlandse tarbot op een bedje van spinazie
of steak geserveerd met een fris slaatje
- > appelgebak of plattekaastaart

Wij kunnen u deze reis aanbieden voor € 60,-- per persoon, introducés € 65,-- alles inclusief. De bus is berekend op 50 personen.

De bijdrage vòòr 31-6-2009 overmaken op giro 2920712 van de Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK Tilburg

Bijgaande strook s.v.p. ook vòòr 31-6-2009 ingevuld opsturen of in de brievenbus doen bij onze secretaris: dhr. Jan Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE, Tilburg, of per e-mail naar jphf.rossou@hetnet.nl

Aanmeldingsstrookje

Ondergetekende:

De heer/mevrouw _____

Adres _____ tel.: _____

Postcode/woonplaats _____

Meldt zich aan voor deelname aan de busexcursie op zondag 6 september 2009 met ___ lid/leden en ___ introducé(s). Het verschuldigde bedrag van € ____,-- is overgemaakt op rek.nr. 2920712.

Tilburg _____ 2009; (Handtekening) _____

Terugblik op de excursie van 29 mei

Een doorgewinterde gepensioneerde militair (een zgn. genist, vernoemd naar het onderdeel van de krijgsmacht) begon reeds om 13.50 uur met de rondleiding, die niet 1 uur duurde maar bijna 2 uren in beslag nam. We hadden het getroffen met elkaar. De tentoonstelling die ging over Uruzgan, over Indonesië en andere gebieden waar de genie haar werk heeft verricht, kende vele aspecten waar belangstelling voor was. De verbindingdiensten, de bruggenbouw, de gereedschappen waaronder duikersattributen uit verschillende tijdvakken, maakten vele vragen los, maar ook de vaandels/wimpels, oorkonden etc. zomede personen met belangrijke verdiensten binnen het korps, kregen al dan niet gevraagd ruime aandacht van de inleider. Omdat vele leden van onze heemkundevereniging op vakantie waren, zullen we bij voldoende deelname, eind september dezelfde excursie herhalen.

Tilburg 2009

Vincents tekenlokaal

Op 13-jarige leeftijd kwam de wereldberoemde Vincent van Gogh naar Tilburg als leerling van de Rijks-HBS Koning Willem-II. De jonge Vincent kreeg er zijn eerste tekenlessen van C.C. Huijsmans. De Rijks-HBS kennen we nu als Paleis. Vanaf 13 juni is daar het 'Vincents Tekenlokaal' open voor het publiek.

Tilburg krijgt stadsrechten

In het Regionaal Archief Tilburg loopt deze expositie tot 12 september. Het laat zien hoe Tilburg eruit zag in 1809. Dit wordt in enkele thema's uitgewerkt: koning en stadsbestuur, bevolking, textielnijverheid en religieus leven. Het originele besluit van stadsrechtverlening door koning Lodewijk Napoleon uit 1809 is ook te zien.

'Tilburg in de jaren 70'

Theaters Tilburg organiseert deze zomer voor de vijfde maal een foto-expositie in de Concertzaal. Dit jaar staan de jaren zeventig centraal. De jaren zeventig in Tilburg waren in belangrijke mate bepalend voor het gezicht van de stad. De foto-expositie zet een prachtig tijdsbeeld neer en is een absolute aanrader voor iedere Tilburger! Te zien van 26 juni tot en met 23 augustus 2009. Dinsdag t/m zaterdag van 12.00 tot 20.00 uur en zondag van 12.00 tot 17.00 uur. De entreprijs bedraagt 3,50 euro.

Activiteiten In 2009:

Do. 18-6 Lezing

Zo. 28-6 fietstocht

Zo. 6-9 bustocht

Do. 15-10

Lezing:

Do. 19-11

Do. 17-9

Do. 10-12

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 7 – september 2009

OPEN MONUMENTENDAG op 10 en 13 september !

Onze heemkundekring heeft dit jaar weer meegedaan met de voorbereiding van de Open Monumentendagen, samen met de gemeente en de Stichting Behoud Tilburgs Cultuurogoed.

U krijgt op korte termijn een persoonlijke uitnodiging thuisgestuurd voor de Monumentendag-thema-avond, donderdag 10 september in de Pauluskerk-Heuvelstraat, rond het thema 'Op de kaart'.

Op **zondag 13 september** zijn er drieëntwintig monumenten te bezichtigen in de binnenstad, de Goirkestraat en Theresiawijk. Uw zult er her-en-der leden van onze heemkundekring tegenkomen die helpen bij ontvangst en rondleiding. Het Regionaal Archief Tilburg aan de Kazernehof 75 is die dag het centraal informatiepunt, ook met een stand van onze H.K.K.T.. Het belooft een boeiende dag te worden.

Op zaterdag 12 september 'viert' Udenhout zijn Open Monumentendag en Berkel-Enschot samen met Tilburg op Zondag.

Terugblik op de lezingen over de Tilburgse klokken van 18 juni

Voor een kleine 50 toehoorders vertelde **Arie Abbenes**, die van 1967 tot 1986 stadsbeiaardier van Tilburg was zijn imposant verhaal over de luidklokken, waarbij hij begon met de Duitse klokkenvordering tijdens Wereldoorlog II.

Tilburg bezat vòòr de 2^e Wereldoorlog veel luidklokken. In Nederland was er van totaal gewicht aan klokken van voor WO-II van ongeveer 3 miljoen kilo, nog maar 1,6 miljoen kilo over. Het ophalen van de klokken voor de Duitsers geschiedde door de firma Meulenberg (Zuid Limburg), die de klokken o.a. naar Tilburg (1 van de 3 opslagplaatsen in Nederland) vervoerde.

Telde de Heikese toren in 1940 nog 4 luidklokken, na de oorlog was dat er nog maar 1. Deze klok, gegoten door waarschijnlijk een rondtrekkende klokkengieter Martinus Maréchal, scheurde in 1997. Reparatie geschiedde door middel van het bedruppelen van de ontstane scheur. De beiaard van de Heikese kerk dateert vanaf 1966; de beiaardklokken van de Heuvelse kerk, de eerste beiaard van Tilburg, zijn in de oorlog verdwenen.

Vervolgens vertelde Arie Abbenes de ontwikkeling van de beiaardgietskunst vanaf de 16^e eeuw tot heden, geïllustreerd met geluidsfragmenten. Dit waren: de oudste beiaard uit 1510

en de beiaarden van Monnickendam, van de Dom te Utrecht, van de St. Jan te 's-Hertogenbosch en die van de gemeente Asten.

Na de pauze vertelde onze huidige stadsbeiaardier **Carl Van Eyndhoven** (op een grappige Vlaamse wijze) over bestaande sagen van kerkklokken onder de titel **"van Klokput tot Kerstnacht"**.

Een sage moet o.a. de volgende elementen bevatten:

- 1) localisatie in tijd en ruimte;
- 2) het moet een historische kern bevatten of grond van waarheid (aangevuld met volksfantasie);
- 3) er dient een verhouding te zijn tussen verteller en toehoorder (een sage wil verklaren).

De oorsprong van een sage is te vinden in een werkelijke gebeurtenis of historisch feit; en leeft voort in de toponomie (plaatsnaamkunde). Duidelijk werd dat klokken, na wijding, een ziel kregen (beginnen b.v. zelf te luiden in de Kerstnacht)

Zo werden de sagen van "De Verzonken Klokken van Lochem" (waarin niet gewijde klokken, losbandigheid, vervloeking, satan en de kersttijd een rol spelen), het muziekdrama "Die Versunkene Glocke" en de strip van de Rode Ridder: "De verzonken Klok" nader belicht.

Terugblik op de fietstocht van zondag 28 juni

Met ongeveer 25 fietsers vertrokken op zondag 28 juni Corrie en Jan Haagh met goed weer over het fietspad 't Bels Lijntje vanaf Café Mangerie Het Wandelbos richting partycentrum De Commanderie aan de Rielseweg, waar we werden onthaald op koffie/thee met appelgebak (plus slagroom). Heerlijk.

Vervolgens werd koers gezet richting Nieuwkerksedijk, waar bij Grenspaal 211 een korte rustpauze werd ingelast. Over deze Grenspaal, staande bij de brug over de Poppelse Leij, werd door Jan Haagh enkele nadere bijzonderheden verteld.

Daarna werd de tocht voortgezet richting Alphen, waar aan de weg Boslust het Pestkerkhof werd bezocht.

"Tussen 1604 en 1625, Alphen telde toen nog geen 1000 inwoners, stierven meer dan 500 inwoners aan de pestepidemieën. Op last van de schout moesten de doden, uit angst voor besmetting, buiten het dorp begraven worden. Daartoe werd op een heideveld, dat behoorde aan de Abdij van Tongerlo, een pestkerkhof ingericht. Tot in de vorige eeuw werd deze plek door de bewoners gemeden. In 1934 werd door de heemkundige pastoor Binck het kerkhof teruggevonden en werd er een monumentje opgericht ter herinnering aan het vreselijk gebeuren. De twee kruisen op het pestkerkhof werden geplaatst ter nagedachtenis aan de 2 priesters uit Tongerlo, Adr. Adriaansen en Joh. van den Heuvel, die bij hun begeleiding van de pestlijders, eveneens het leven lieten."

De volgende halte vormde landgoed "De Hoevens", eveneens te Alphen, waar men getraceerd werd op een smakelijke lunch en tevens een rondleiding werd gegeven.

"De Hoevens kent een bewogen geschiedenis. In 709 krijgt Willibrordus uit een schenking de gronden in bezit. Bij testament vermaakt hij ze in 739 aan de abdij van Echternach, die het bezit in 1175 weer overdragen aan de pas gevestigde abdij van Tongerlo. Dit klooster voert het beheer tot 1798. Uit die tijd zijn 5 hoevens bekend, waarvan er nu nog 2 bestaan:

de Nieuwelandse hoeve uit 1205 en de in vrij oorspronkelijke staat verkerende Grote Hoeve. De anderen vallen in 1943 ten prooi aan oorlogsgeweld of om economische redenen aan de sloophamer. Na inlijving van Brabant bij het Franse Keizerrijk worden de gronden geconfisqueerd en gaan over in particulier bezit.”

Na "De Hoevens" werd een bezoek gebracht aan het Streekmuseum te Alphen, wat gevestigd is in een voormalige kerk.

"Deze kerk wordt tot op de dag van vandaag in de volksmond de "kapel van Alphen" genoemd. De collectie omvat o.a. (graf)vondsten uit de prehistorische, Romeinse en Merovingische tijd, kleding en huishoudelijke attributen uit grootmoeders tijd, gereedschap uit leerlooierij, timmerwinkel en schilderswinkel en devotionalia.”

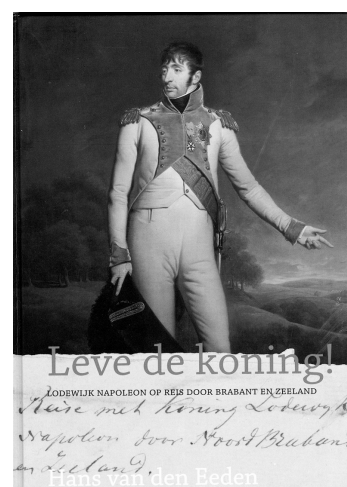
Na het consumeren van een drankje bij Pension De Villa, gelegen op een schitterende locatie aan de rand van Alphen, werd een bezoek gebracht aan de St. Martinuskapel (o.a. voor een goede oogst) aan de Druisdijk, eveneens te Alphen

De tocht werd besloten met een heerlijk diner bij Restaurant Hofstede de Blaak.

Vooruitblik op de lezing van do. 17 september

Koning Lodewijk Napoleon, de eerste koning van Holland (1806-1810) maakte van 13 april tot en met 18 mei 1809 een inspectiereis door nagenoeg heel Brabant en Zeeland. Het reisgezelschap bestond uit ministers, staatssecretarissen, kwartiermakers, lijfartsen en huzaren. De koning wilde tot in detail weten wat de problemen van de dorpen en steden waren, waarbij Lodewijk Napoleon zich een gulle gever toonde. Het dorp Tilburg werd tot stad verheven, evenals Oosterhout en Roosendaal.

Schrijver/journalist Hans van den Eeden reconstrueerde deze reis op een originele en verrassende wijze en is één van de meest gevraagde sprekers in Brabant op dit moment.

Onze jaarlijkse busexcursie, zo. 6 september, programma

Op zondag 6 september willen we vertrekken om 8.30 uur vanaf de grote Albert Heijn. De bus brengt ons naar het centrum van Westerlo, waar we de magische invloed van de eeuwenoude, monumentale lindeboom zullen ondergaan. We lopen over de oude markt naar Taverne "Den Tramhalt", waar we op koffie met appelgebak worden getrakteerd.

Na de koffie rijden we met de bus langs het oude kasteel van Merode, dat helaas gesloten is voor bezoek, maar zelfs van buiten zeer de moeite waard is. In het nieuwe kasteel van Jeanne de Merode wacht een gids ons op, die een rondleiding met interessante informatie zal geven.

Dan gaan we, rond 12.15 uur, te voet naar het in het park van het kasteel gelegen Boswachtershuis, waar ons een lunch geserveerd wordt.

Met de bus rijden we om 14.15 uur naar de abdij van Tongerlo, waar we eerst de imposante lindelaan bewonderen. De oude linde van de Heuvel in Tilburg was van hetzelfde ras en even oud.

Vervolgens krijgen we een rondleiding door de norbertijnenabdij met aansluitend een bezoek aan het Da Vinci museum. Er is ook tijd voor een bezoek aan de abdijwinkel.

Om 17.30 uur vertrekken we met de bus naar het centrum van Geel naar Brasserie Flore, waar ons een driegangendiner wordt aangeboden. Drank voor eigen rekening. Het menu is

- > tomatenroomsoes of slaatje spek en appel
- > groenlandse tarbot op een bedje van spinazie
- > appelgebak of steak geserveerd met een fris slaatje of plattekaastaart

BEZOEK GENIEMUSEUM VUGHT OP 25 SEP 2009

In 1 van de vorige AT's lieten wij u weten om bij voldoende deelname de uitstap naar het Geniemuseum nogmaals te doen op een geschikter tijdstip. Wij prikten hiervoor vrijdag 25 september 2009. De middag ziet er dan als volgt uit:

12.30 uur: vertrek bij Boerke Mutsaers met eigen auto's.

13.15 uur: aankomst bij het geniemuseum in Vught. U hebt nu volop de gelegenheid om van het toilet gebruik te maken, uw waardevolle spullen gratis in kluizen op te bergen, te genieten van een gratis kop koffie of thee of chocolademelk. Graag met Jan Sikkers daar E 3,50 pp af-rekenen voor entree + rondleiding. Wilt u daar ook uw chauffeur betalen ?!

14.00 uur: rondleiding door een (hopelijk weer enthousiaste) gids, die ons het eea vertelt over Uruzgan, Pontonniers en Duikuitrustingen, over Maquettes Projectie-uitrustingen en Vaandels, over Tamboers Geschriften en akten en Indonesië, over Ir. Kraaijenhof Kanonnen geweren en Uniformen, over de Verbindingsdienst het Fanfarekorps etc. etc.

15.30 uur: einde rondleiding (eventueel PAUZE of)

15.30 uur: buitenbezoeking Bruggdelen Graafmachines Verdedigingswerken etc.

16.00 uur: vertrek naar Restaurant De Vughtsche Heide, alwaar betaalbare consumptie voor eigen rekening.

16.45 uur: vertrek naar Boerke Mutsaers en 17.15 uur: aankomst aldaar.

Het museum is geheel vernieuwd en professioneler geworden. Het is officieel geregistreerd. U kunt zich tot 18 september 2009 telefonisch aanmelden bij Jan Rossou (tel 5362566) of bij Jan Sikkers (tel 4680996). Het belooft een leerzame en gezellige middag te worden!

Tilburg 2009

Beiaardconcerten

1. vr. 4 september 19.00 uur
Henk Verhoef: Onder een Linde groen
2. za. 5 september 15.00 uur
Stefano Colletti (Frankrijk):
o.a. met swing-jazz-improvisatie en misschien over het Tilburgs volkslied
3. zo. 6 september 15.00 uur
Concert in de Abdij van Postel i.s.m. het Beiaardcomité van Postel, met Carl Van Eyndhoven en het Kinderkoor van de Gemeentelijke Academie voor Muziek en Woord o.l.v. Bart Lodewijckx

Open Monumentendag

1. Thema avond do. 10 september
2. Bezoek aan de monumenten op zo. 13 september

Activiteiten in 2009:

Zo. 6-9 bustocht

Lezingen: Do. 17-9
Do. 19-11

Do. 15-10
Do. 10-12

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborgh'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Jaargang 40, nummer 8 – oktober 2009

Terugblik op de lezing over Lodewijk Napoleon op 17 september 2009.

Voor ongeveer 60 toehoorders vertelde Hans van der Eeden, schrijver van het Boek Leve de Koning!, over Lodewijk Napoleon, Brabant en Zeeland in 1809, doel, opzet, verloop en resultaat van de reis van de koning in 1809.

Napoleon Bonaparte wilde in 1806 een einde maken aan de Bataafse Republiek, omdat hij een sterk gezag wilde in de strategisch gelegen Nederlanden (zulk met het oog op Engeland). Hij benoemde daarom zijn jongere broer Lodewijk Napoleon tot koning van Holland, zodat hij invloed op het bestuur kon blijven uitoefenen. Holland, dat enigszins was ingedut, kwam derhalve onder Frans beheer.

Vraag was: kon men hier spreken van een bezetting of bevrijding? Voor o.a. Zeeland was het een bezetting en voor o.a. Brabant was het een bevrijding.

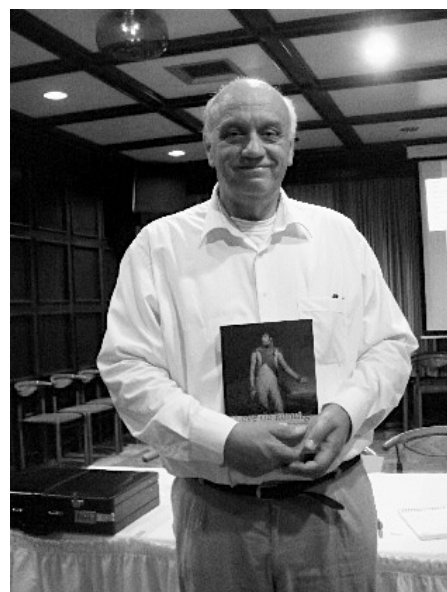
Lodewijk Napoleon (gehuwd met Hortense de Beauharnais) was 27 jaar toen hij hier als koning arriveerde. Het koninkrijk Holland zag er toen wat anders uit dan het huidige: o.a. Limburg en Zeeuws-Vlaanderen ontbraken.

Hij arriveerde in 1806 in Zundert en reisde door naar Den Haag en Amsterdam.

De koning was erg reislustig aangelegd, bepaalde veel in overleg met o.a. zijn ministers en zette zich erg in voor de Hollandse zaak (veel meer dan zijn broer, de keizer, wenselijk vond). Hij wilde graag alles weten en om het Nederlands onder de knie te krijgen nam hij les bij Willem Bilderdijk (een bekend neerlandicus). Het was een hardwerkende man, die 's-morgens al om 05.00 uur opstond.

In 1809 (van 13 april tot en met 18 mei) ondernam hij een rondreis door Brabant en Zeeland. Brabant oogde in die tijd veel anders dan tegenwoordig:

- a) men reisde veelal te voet of met paard met wagen i.v.m. slechte wegen (na regen waren veel wegen onbegaanbaar);
- b) er was veel ruimte, rust en lucht (Brabant moest nog ontgonnen worden) en was, landschappelijk, gezien erg fraai (veel molens);
- c) er waren vele en grote overstromingen (door dijkdoorbraken) o.a. bij Woudrichem;
- d) kerken waren in handen van de hervormden gevallen (katholieken hadden schuilkerken);
- e) Brabant telde toen 283.000 inwoners; Zeeland 111.000 inwoners;

f) Top 5 van Brabant: Den Bosch 13.900 inwoners; Breda 9.532, Tilburg 9.108 (waarvan 8.914 katholieken), Oosterhout 6.230 en Bergen op Zoom 6.151 inwoners.

g) Brabant kende guur weer met veel regen; Zeeland daarentegen was vrij zonnig.

Tijdens zijn rondreis door Brabant en Zeeland, was hij niet alleen. In zijn gevolg reisden mee: ministers, staatsecretarissen, hoge ambtenaren, lijfartsen, paardenverzorgers, huzaren enz. Alom bereidde men hem, in alle plaatsen, een koninklijk ontvangst voor.

Via o.a. Grave, Boxmeer, Eindhoven arriveerde hij in Tilburg (landelijk gelegen met diverse herdgangen; veel schapen, dus wolindustrie; flinke textielindustrie) en ontmoette de koning Martinus Cornelis van Dooren, bij wie hij overnachtte in het kasteeltje van Dooren aan de Nieuwendijk. Op 18 april verleende de koning aan Tilburg stadsrechten en benoemde op 4 mei 1809 Martinus Cornelis van Dooren tot burgemeester van deze stad.

Vervolgens deed de koning nog o.a. Den Bosch aan, Heusden, Breda, Bergen op Zoom, waarna hij door Zeeland trok.

In augustus/december 1809 vond er een Britse invasie plaats op Walcheren met ongeveer 40.000 Engelse militairen, welke invasie teniet werd gedaan door o.a. de Fransen.

In 1810 doet Lodewijk Napoleon afstand van de troon (mede door toedoen van de Franse keizer) en wordt Holland ingelijfd bij Frankrijk.

Terugblik op de busexcursie van zondag 6 september

Op deze zondag vertrok een bijna volle bus (49 deelnemers) vanaf de Grote Albert Heijn te Tilburg richting Westerlo (België), waar men op de Grote Markt geïmponeerd werd door een eeuwenoude, monumentale lindeboom, een twee-etage-linde van rond 1630, ondersteund door 32 stutten en wat erg fotogeniek overkwam. Vervolgens lieten we ons, op loopafstand daarvan, de koffie met appelgebak in taverne "De Tramhalte" goed smaken.

De tocht werd daarna voortgezet naar het oude kasteel van Merode, dat helaas niet bezocht kon worden en jammer genoeg ook niet te zien was, zo goed was het verborgen achter vele bomen. Uitgeweken werd naar het "Nieuw Kasteel" van Jeanne de Merode, waar een enthousiaste gids een rondleiding verzorgde en het kasteel van boven tot onder liet zien. Het werd in 1910 opgetrokken in de Brabantsgotische stijl van de 16^e eeuw, werd in de 2^e Wereldoorlog door de Duitsers gebruikt en in 1972 werd het gekocht door de gemeente, die het inrichtte als gemeentehuis en als cultureel centrum.

In het Boswachtershuis, gelegen in het park van het kasteel, lieten wij ons de geserveerde lunch goed smaken. Zelden werden zulke grote boterhammen op ons bordje gelegd!

Daarna was de abdij van Tongerlo aan de beurt, in 1130 gesticht door de Norbertijnen van de Sint Michielsabdij in Antwerpen. Bezocht werd het Da Vincimuseum, waar slechts één schilderij te bewonderen was: het Laatste Avondmaal. Het is de meest getrouwe replica van de muurschildering, die Leonardo da Vinci aan het eind van de 15e eeuw schilderde in de refter van een dominicanerklooster te Milaan. Vervolgens werd de abdiijkerk (neogotisch uit 1858) bezocht, waarvan het interieur, bouwtechnisch gezien, iedereen tot verbazing bracht (zo prachtig!). Daarna kon een bezoek worden gebracht aan de tiendschuur en de abdijswinkel.

Ook de imposante lindelaan (uit 1672), die naar de abdij voert, dwong bewondering af.

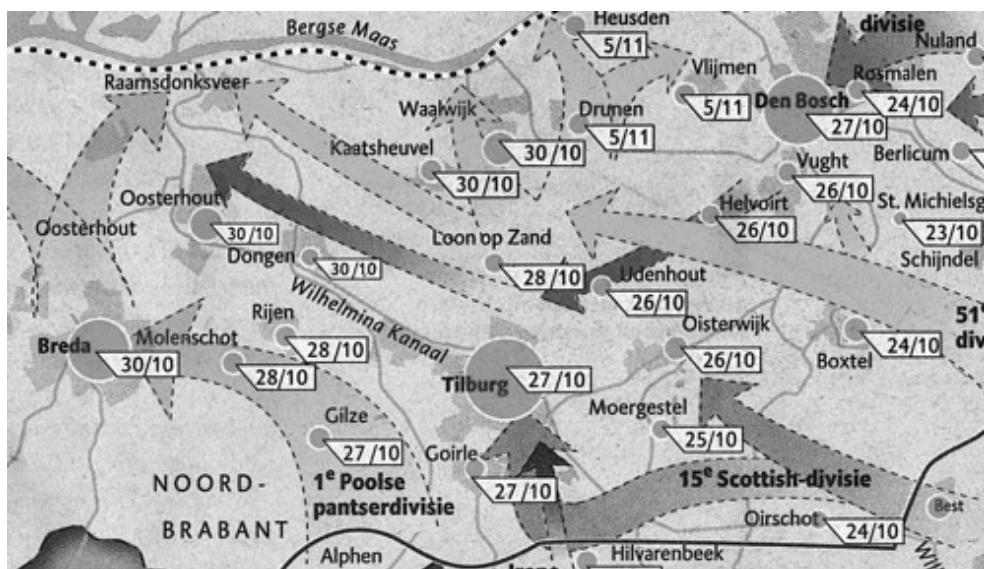
In het centrum van Geel, in Brasserie Flore, werd de tocht in feite beëindigd met een driegangenmenu, wat iedereen met smaak verorberde. Aan alle deelnemers werd tenslotte nog het door Jan Keller uitgebrachte boekje: Tongerlo – Tilburg, een band van 600 jaar, uitgereikt (gezien het gegeven dat Jan in het realiseren van dit boekje bijzonder veel tijd en aandacht heeft besteed, past in deze een bijzonder woord van dank namens het bestuur). De tocht werd door iedereen erg gewaardeerd, waarbij een hartelijke dank aan de organisatoren: Thea Kense, Louise van Hasselt en Jan Keller, op zijn plaats is.

Vooruitblik op de lezing van do. 15 oktober

Op 27 oktober is het precies 65 jaar geleden dat Tilburg bevrijd werd. Aanvankelijk was niet goed duidelijk wie nu precies Tilburg bevrijd had. Men dacht de ‘Prinses Irenebrigade’. Na onderzoek van leden van de Heemkundekring ‘Tilborch’, o.a. door Piet van Beurden is vast komen te staan dat uiteindelijk de Schotten Tilburg bevrijd hebben. Van de bevrijding van Tilburg is toen een film samengesteld die uitgegeven is op video. Deze wordt door de heemkundekring ‘Tilborch’ opnieuw uitgebracht op dvd. Door Piet van Beurden, de kleinzoon van de filmmaker, is op de dvd ondertiteling aangebracht en de Engelse versie van het commentaar. Ook zijn er foto's uit die tijd bijgevoegd.

Het standbeeld van ‘De Schot’ is toen opgericht als eerbetoon aan onze bevrijders.

Voor de pauze zal Piet van Beurden, kleinzoon van, vertellen over de gebeurtenissen van zijn opa bij de bevrijding van Tilburg en de belevenissen daarna. Deze heeft zich bij het Engelse leger aangemeld, werd aard sergeant is en meegetrokken naar Duitsland. Van het door hem bijgehouden dagboek en zijn brieven is een boek samengesteld dat op de Bevrijdingsdag op 27 oktober wordt uitgegeven. Na de pauze zal de dvd getoond worden.

Van het bestuur

Tongerlo-Tilburg. Ons lid, dhr. Jan Keller uit Berkel-Enschot, heeft ter gelegenheid van de onlangs gehouden bustocht naar Tongerlo een boekje samengesteld: Tongerlo – Tilburg, een band van 600 jaar.

De deelnemers aan deze bustocht hebben inmiddels dit boekje uitgereikt gekregen. Bedoeling is echter dat elk lid van onze Heemkundekring in het bezit komt van dit boekje (wat zeer professioneel is uitgewerkt), reden waarom wij het bij dit mededelingenblad voegen. Mocht echter onverhoopt iemand worden overgeslagen, wilt U dit dan even melden bij ons secretariaat? Het wordt U dan nog nagezonden.

Activiteiten in 2009:	Do. 15-10
Do. 19-11	Do. 10-12, Lustrum !
In 2010: Do. 21-1	Do. 18-2

Het ledenbestand

Naar aanleiding van een geuite wens om de nieuwe en uittredende leden in ons mededelingenblad op te nemen, heeft het bestuur besloten hieraan gevolg te geven.

Nieuwe leden (september): Dhr. R.A.A.M. de Laat te Tilburg.

Mevr. A.M.C. Koortens – Bartels te Berkhout. Mevr. L. van Dooren te Tilburg.

Uitgetreden leden (september):

Dhr. en mevr. van Hooijdonk te Kloetinge.

Mevr. C.A.G. Vlessing – Huijsmans, Tilburg Mevr. M.J.J. v. Gestel–de Jong, Tilburg

Genealogische Ontmoetingsdag 2009.

Op zondag 22 november 2009 van 13.00 uur tot 18.00 uur zal de Werkgroep Familiekunde van Erfgoed Lommel een Genealogische Ontmoetingsdag organiseren. U kunt dan de genealogische werking van onze Heemkundekring voorstellen aan een breed publiek. Nadere informatie en aanmelding via ons secretariaat.

Alleen voor leden

In verband met het 40-jarig bestaan van de Heemkundekring Tilburg wordt op donderdag 10 december 2009 een **feestavond** georganiseerd van 19.00 - 23.00 uur.

U KOMT TOCH OOK !

Om organisatorische redenen willen we graag **vóór 15 november** a.s. vernemen wie er allemaal komen.

Ondergetekende, dhr/mevr.

komt metpersonen

datum,2009 Handtekening.....

Bovenstaande kunt u sturen naar de secretaris de heer J. Rossou

Acaciastraat 19

5038 HE Tilburg

e-mail kan ook: jphf.rossou@hetnet.nl

Tot 10 december a.s.; namens het Bestuur,
de Feestcommissie !

Schepenzegel uit 1453

Actum Tilburgis

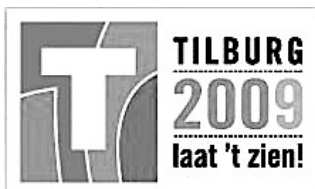
Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

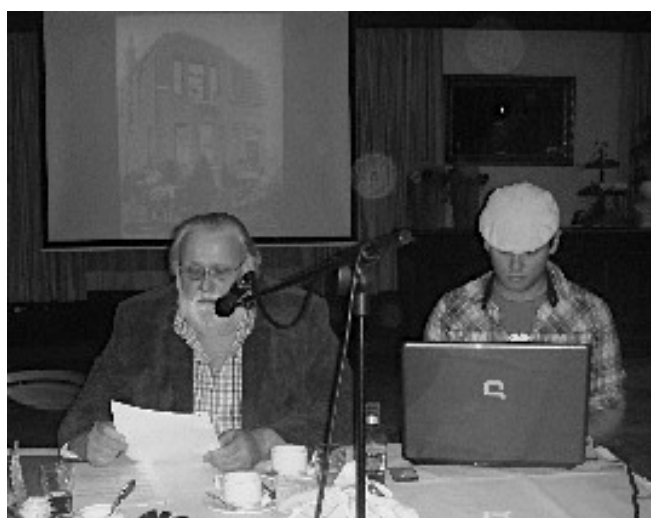
Jaargang 40, nummer 9 – november 2009

Terugblik op de lezing over de bevrijding van 15 oktober.

De avond opende met Jan van Beurden. Voor een volle zaal vertelde hij over zijn vader Piet van Beurden en diens tijd voor en na de bevrijding. Ook Riet van Beurden, de zus van Piet, was voor deze gelegenheid (met hondje!) aanwezig en vertelde anekdotes bij de getoonde oude foto's van bv. de boerderij in Goirle en de Koningswei.

De archiefstukken van pa Piet over de oorlog waren lang in dozen bij Jan blijven liggen totdat hij er uiteindelijk in begon te lezen. Veel zaken die boven water kwamen waren heel bijzonder, zo bijzonder dat in 2000 begonnen werd aan een (dik) boek over zijn vader. Dat boek, Lieveeling genaamd, komt samen met de soundtrack Handkussen en de aangepaste dvd tijdens het 65 jarige jubileum van de bevrijding op 27 oktober uit.

Het boek begint met de jeugd van Piet en het vroege overlijden van zijn vader. Voor de bevrijding zat Piet ondergedoken in Spooronk (1943), was 24 jaar en wilde met de naderende bevrijding naar zijn verloofde Corrie in Tilburg. Hij is daarbij opgepakt, op transport naar Zeeland gezet, ontsnapt en heeft in Tilburg de bevrijding afgewacht. Daarna heeft hij zich gemeld en kwam uiteindelijk als tolk bij het Engelse leger terecht. Zo is hij met het Engelse leger opgetrokken naar Duitsland en daarbij heeft hij heel wat meegemaakt waarover later weinig meer gezegd is.

Zo was hij ook bij de militaire politie om oorlogsmisdadigers op te sporen, wat zijn toch al groot rechtvaardigheidsgevoel nog verder versterkt heeft. Voor zijn verdienste kreeg hij van het Engelse leger de onderscheiding Military Medal for bravery in the field. Later in onze heemkundekring heeft hij zich ingezet om het echte verhaal over de bevrijding van Tilburg uit te zoeken, want hij kende mensen die er zelf bij waren geweest en wist dus hoe het zat. Hieruit is een film voortgekomen (de Stichting Sohot is hiervoor opgericht) waarvan later video's gemaakt en verspreid zijn. Ook is toen in 1989 het standbeeld van de Schot opgericht als dank aan onze bevrijders.

Na de pauze kwam Piet van Beurden, zoon van Jan en kleinzoon van Piet van Beurden met zijn inleiding over de nieuwe dvd over de bevrijding van Tilburg. Het bleek dat de Heemkundekring bezig was met de heruitgave van de bevrijdingsfilm op dvd. Omdat dit samen viel met de uitgave van het boek over Piet van Beurden is deze dvd door Piet junior aangevuld met een Engelse vertaling en ondertiteling. Ze worden straks aangeboden aan ongeveer 50 oud-Schotse bevrijders die op 27 oktober aanwezig zullen zijn. Ook zijn er stukken over de Prinses Irenebrigade toegevoegd die, zo weten we nu, zeker ook hun bijdrage aan de bevrijding geleverd hebben.

Het bleek dat de historische beelden van de bevrijding nog steeds indruk maakten omdat voor onze vrijheid nog zwaar gevochten is. (Foto: Riet van Beurden)

Als laatste gaf Loes Dielissen nog een actuele toelichting bij de verwickelingen rond burgemeester Vreeman.

De dvd is te bestellen bij het bestuur en op onze web-site. Zie onderstaand bericht.

Vooruitblik op de lezing van 19 november door de stadsarcheoloog van Tilburg dhr Guido van den Eynde.

Sinds mei 2008 heeft Tilburg weer een eigen stadsarcheoloog. Deze zal een overzicht komen geven over de stand van zaken op archeologisch gebied. Hij zal daarbij een beeld schetsen van verleden, heden en toekomstige plannen op archeologisch gebied. Over een recente opgraving het volgende.

In het gebied van het geplande bedrijventerrein TradePark-Noord is een grootschalig archeologisch onderzoek van start gegaan. Deze opgraving is het grootste archeologische onderzoek dat ooit in Tilburg is uitgevoerd. Uit vooronderzoek is gebleken dat er in het gebied sporen van prehistorische bewoning aanwezig zijn. De opgraving liep tot eind augustus en werd uitgevoerd door het archeologische bedrijf Archol uit Leiden.

Sporen prehistorische bewoning

In het gebied zijn sporen van prehistorische bewoning aanwezig. Ook zijn er sporen van een grafveld uit deze periode aangetroffen. Omdat bescherming in de bodem niet mogelijk was, heeft de gemeente Tilburg gekozen voor het veiligstellen van deze belangrijke informatie door een definitieve opgraving. Het gestarte onderzoek sluit aan bij de opgraving die de gemeente Tilburg in 2005 in het zuidelijke deel van het plangebied TradePark heeft laten uitvoeren. Daarbij werd o.a. een deel van een inheems Romeinse nederzetting onderzocht. Net als bij de ontwikkeling van het plangebied Zuid werd ook in het kader van de voorbereiding van de ontwikkeling van plangebied Noord gekeken naar de aanwezigheid van archeologische waarden in het gebied. Dit is een wettelijke

verplichting.

In totaal zal 5 ha worden afgegraven. Nooit eerder is in Tilburg een dergelijk omvangrijk archeologisch onderzoek uitgevoerd. De oudste bewoningssporen die verwacht worden zijn 4.000 tot 6.000 jaar oud en stammen uit de Late Steentijd (Neolithicum) en de Vroege Bronstijd. Vanaf die tijd tot rond de jaartelling leefden er boerenfamilies in grote boerderijen in het gebied. Ook begroeven ze er hun doden. De archeologen zullen zich naast het onderzoek van deze prehistorische boerenerven en de begraafplaats van deze families, ook richten op de reconstructie van het prehistorische landschap en de invloed van bewoners op hun omgeving. De bewoning in het gebied lijkt rond de jaartelling af te lopen. Wat de oorzaak hiervan was en hoe het gebied TradePark-Noord in latere tijden nog verder door de mens werd ingericht en gebruikt (bijvoorbeeld als akkergebied), zijn eveneens vragen die tijdens het onderzoek aan de orde zullen komen. Gemeente Tilburg bericht regelmatig over de resultaten van de opgravingwerkzaamheden.

Van het bestuur

Kranslegging namens de heemkundekring door het bestuur op dinsdag 27 oktober, ter herdenking van de bevrijding, 65 jaar geleden.

Lustrum.

Op 10 december a.s. wordt het 40-jarig jubileum gevierd van onze Heemkundekring (**aanvang 19.00 uur**). U kunt zich nog steeds opgeven (tot 16 november a.s.) bij onze secretaris, Jan Rossou, Acaciastraat 19 te Tilburg (tel. 013 – 5362566).

Hierbij mag worden vermeld dat enkel die leden, die zich opgegeven hebben, kunnen worden toegelaten (dit i.v.m. te plannen voorbereidingen).

Deze avond zal in het teken staan van een informeel aangenaam samenzijn, die, waarschijnlijk, geopend zal worden door een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur. Vervolgens zal een soort quiz worden gehouden, welke op een aangename wijze zal worden onderbroken door het optreden van enkele leden. Het geheel zal worden "aaneengebreid" door een conferencier (waarbij de nodige hapjes niet worden vergeten).

Mededelingen voor AT

Bij het secretariaat komen soms berichten binnen, die ook bestemd zijn voor onze leden voor b.v. deelname aan een cursus. Deze berichten worden dan zoveel mogelijk opgenomen in ons mededelingenblad. Ook komen er berichten binnen, die wat urgent zijn en eigenlijk niet kunnen wachten totdat ons mededelingenblad uitkomt.

Wij hebben de beschikking over diverse email-adressen van de leden. Wij nemen aan dat we dan deze berichten via deze email-adressen mogen versturen naar onze leden (en mogelijk in de nabije toekomst ook ons mededelingenblad Actum Tilliburgis).

Mochten er leden zijn, die bezwaar hebben tegen het gebruik van hun email-adres door het bestuur (waar wij alle begrip voor hebben), laat die leden dit dan kenbaar maken bij het secretariaat.

Bestellen DVD Bevrijding.

De bijzondere nieuwe dvd van de heemkundekring, die bewerkt is door Piet van Beurden junior over de bevrijding van Tilburg is te bestellen via onze website, bij onze secretaris Jan Rossou tel: 013-5362566 of bij Ad. van Eijck, e-mail: advaneijck@hotmail.com

De dvd wordt thuis bezorgt na betaling van € **12,50** op rekening **2920712** van de heemkunde Tilborch onder vermelding "dvd".

Op de eerstvolgende lezingen zal de dvd ook te koop zijn.

Boek- en DVD-presentatie door de familie van Beurden op het gemeentehuis op dinsdag 27 oktober.

Nieuwe leden (oktober):

Dhr. P.J. van Beurden uit Tilburg.

Dhr. W. Sterenborg uit Tilburg.

Dhr. J.C.M.A. Schoofs uit Tilburg.

Mevr. A.C. Heesters – van Ham uit Tilburg.

Dhr. F. Vermeulen uit Tilburg.

Uitgetreden leden (oktober):

Mevr. M. Cruijssen – Vos uit Tilburg

Dhr. L. Sap uit Tilburg

Lectuur voor de feestdagen

> Op 17 november verschijnt de roman 'Karl Marx Universiteit, roman over een revolutie'. Parijs beleefde in mei 1968 de Meirevolutie. Daarna raakte Nederland in beroering met hier de bezetting van de Katholieke Hogeschool Tilburg in mei 1969 als hoogtepunt. In deze roman beschrijft Tymen Trolsky (Jasper Mikkers) de botsing tussen de studentenbeweging en de gevestigde macht.

> Van de 18-delige serie 'De Kleine Geschiedenis van Tilburg' zijn nu twaalf delen verschenen!

> Op 25 november verschijnt van Joep Eijckens het 'Tilburgs familiealbum' met verhalen en foto's van 55 Tilburgse families.

> Van Pieter de Groot verscheen 'Met Peerke naar Rome, een zalig moment' over de zaligverklaring van Peerke Donders door Paus Paulus II op 23 mei 1982 in Rome.

Activiteiten In 2009:	Do. 19-11 &	Do. 10-12, Lustrum !
2010:	Do. 21-1	Do. 18-2

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring

‘Tilborch’

Correspondentieadres: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

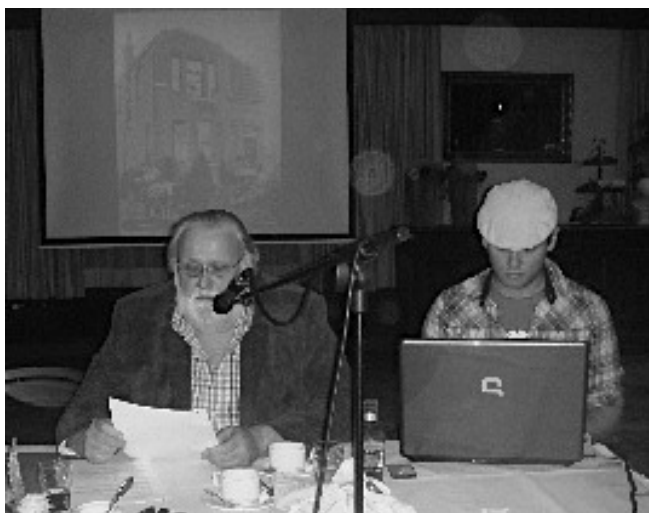
Schepen zegel uit 1453

Jaargang 40, nummer 10 – december 2009

TERUGBLIK OP DE LEZING OVER DE BEVRIJDING

De avond opende met Jan van Beurden. Voor een volle zaal vertelde hij over zijn vader Piet van Beurden en diens tijd voor en na de bevrijding. Ook Riet van Beurden, de zus van Piet, was voor deze gelegenheid (met hondje!) aanwezig en vertelde anekdotes bij de getoonde oude foto's van bv. de boerderij in Goirle en de Koningswei.

De archiefstukken van pa Piet over de oorlog waren lang in dozen bij Jan blijven liggen totdat hij er uiteindelijk in begon te lezen. Veel zaken die boven water kwamen waren heel bijzonder, zo bijzonder dat in 2000 begonnen werd aan een (dik) boek over zijn vader. Dat boek, *Lieveling* genaamd, komt samen met de soundtrack *Handkussen* en de aangepaste dvd tijdens het 65 jarige jubileum van de bevrijding op 27 oktober uit.

Het boek begint met de jeugd van Piet en het vroege overlijden van zijn vader. Voor de bevrijding zat Piet ondergedoken in SpoorDonk (1943), was 24 jaar en wilde met de naderende bevrijding naar zijn verloofde Corrie in Tilburg. Hij is daarbij opgepakt, op transport naar Zeeland gezet, ontsnapt en heeft in Tilburg de bevrijding afgewacht. Daarna heeft hij zich gemeld en kwam uiteindelijk als tolk bij het Engelse leger terecht. Zo is hij met het Engelse leger opgetrokken naar Duitsland en daarbij heeft hij heel wat meegemaakt waarover later weinig meer gezegd is.

Zo was hij ook bij de militaire politie om oorlogsmisdadigers op te sporen, wat zijn toch al groot rechtvaardigheidsgevoel nog verder versterkt heeft. Voor zijn verdienste kreeg hij van het Engelse leger de onderscheiding Military Medal for bravery in the field. Later in onze heemkundekring heeft hij zich ingezet om het echte verhaal over de bevrijding van Tilburg uit te zoeken, want hij kende mensen die er zelf bij waren geweest en wist dus hoe het zat. Hieruit is een film voortgekomen (de Stichting Sochet is hiervoor opgericht) waarvan later video's gemaakt en verspreid zijn. Ook is toen in 1989 het standbeeld van de Schot opgericht als dank aan onze bevrijders.

Na de pauze kwam Piet van Beurden, zoon van Jan en kleinzoon van Piet van Beurden met zijn inleiding over de nieuwe dvd over de bevrijding van Tilburg. Het bleek dat de Heemkundekring bezig was met de heruitgave van de bevrijdingsfilm op dvd. Omdat dit samen viel met de uitgave van het boek over Piet van Beurden is deze dvd door Piet junior aangevuld met een Engelse vertaling en ondertiteling. Ze worden straks aangeboden aan ongeveer 50 oud-Schotse bevrijders die op 27 oktober aanwezig zullen zijn. Ook zijn er stukken over de Prinses Irenebrigade toegevoegd die, zo weten we nu, zeker ook hun bijdrage aan de bevrijding geleverd hebben.

Het bleek dat de historische beelden van de bevrijding nog steeds indruk maakten omdat voor onze vrijheid nog zwaar gevochten is. (Foto: Riet van Beurden)

Als laatste gaf Loes Dielissen nog een actuele toelichting bij de verwickelingen rond burgemeester Vreeman.

De dvd is te bestellen bij het bestuur en op onze web-site. Zie onderstaand bericht.

Vooruitblik op de lezing van 19 november door de stadsarcheoloog van Tilburg dhr Guido van den Eynde.

Sinds mei 2008 heeft Tilburg weer een eigen stadsarcheoloog. Deze zal een overzicht komen geven over de stand van zaken op archeologisch gebied. Hij zal daarbij een beeld schetsen van verleden, heden en toekomstige plannen op archeologisch gebied. Over een recente opgraving het volgende.

In het gebied van het geplande bedrijventerrein TradePark-Noord is een grootschalig archeologisch onderzoek van start gegaan. Deze opgraving is het grootste archeologische onderzoek dat ooit in Tilburg is uitgevoerd. Uit vooronderzoek is gebleken dat er in het gebied sporen van prehistorische bewoning aanwezig zijn. De opgraving liep tot eind augustus en werd uitgevoerd door het archeologische bedrijf Archol uit Leiden.

Sporen prehistorische bewoning

In het gebied zijn sporen van prehistorische bewoning aanwezig. Ook zijn er sporen van een grafveld uit deze periode aangetroffen. Omdat bescherming in de bodem niet mogelijk was, heeft de gemeente Tilburg gekozen voor het veiligstellen van deze belangrijke informatie door een definitieve opgraving. Het gestarte onderzoek sluit aan bij de opgraving die de gemeente Tilburg in 2005 in het zuidelijke deel van het plangebied TradePark heeft laten uitvoeren. Daarbij werd o.a. een deel van een inheems Romeinse nederzetting onderzocht. Net als bij de ontwikkeling van het plangebied Zuid werd ook in het kader van de voorbereiding van de ontwikkeling van plangebied Noord gekeken naar de aanwezigheid van archeologische waarden in het gebied. Dit is een wettelijke

verplichting.

In totaal zal 5 ha worden afgegraven. Nooit eerder is in Tilburg een dergelijk omvangrijk archeologisch onderzoek uitgevoerd. De oudste bewoningssporen die verwacht worden zijn 4.000 tot 6.000 jaar oud en stammen uit de Late Steentijd (Neolithicum) en de Vroege Bronstijd. Vanaf die tijd tot rond de jaartelling leefden er boerenfamilies in grote boerderijen in het gebied. Ook begroeven ze er hun doden. De archeologen zullen zich naast het onderzoek van deze prehistorische boerenerven en de begraafplaats van deze families, ook richten op de reconstructie van het prehistorische landschap en de invloed van bewoners op hun omgeving. De bewoning in het gebied lijkt rond de jaartelling af te lopen. Wat de oorzaak hiervan was en hoe het gebied TradePark-Noord in latere tijden nog verder door de mens werd ingericht en gebruikt (bijvoorbeeld als akkergebied), zijn eveneens vragen die tijdens het onderzoek aan de orde zullen komen. Gemeente Tilburg bericht regelmatig over de resultaten van de opgravingwerkzaamheden.

Van het bestuur

Kranslegging namens de heemkundekring door het bestuur op dinsdag 27 oktober, ter herdenking van de bevrijding, 65 jaar geleden.

Lustrum.

Op 10 december a.s. wordt het 40-jarig jubileum gevierd van onze Heemkundekring (**aanvang 19.00 uur**). U kunt zich nog steeds opgeven (tot 16 november a.s.) bij onze secretaris, Jan Rossou, Acaciastraat 19 te Tilburg (tel. 013 – 5362566).

Hierbij mag worden vermeld dat enkel die leden, die zich opgegeven hebben, kunnen worden toegelaten (dit i.v.m. te plannen voorbereidingen).

Deze avond zal in het teken staan van een informeel aangenaam samenzijn, die, waarschijnlijk, geopend zal worden door een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur. Vervolgens zal een soort quiz worden gehouden, welke op een aangename wijze zal worden onderbroken door het optreden van enkele leden. Het geheel zal worden "aaneengebreid" door een conferencier (waarbij de nodige hapjes niet worden vergeten).

Mededelingen voor AT

Bij het secretariaat komen soms berichten binnen, die ook bestemd zijn voor onze leden voor b.v. deelname aan een cursus. Deze berichten worden dan zoveel mogelijk opgenomen in ons mededelingenblad. Ook komen er berichten binnen, die wat urgent zijn en eigenlijk niet kunnen wachten totdat ons mededelingenblad uitkomt.

Wij hebben de beschikking over diverse email-adressen van de leden. Wij nemen aan dat we dan deze berichten via deze email-adressen mogen versturen naar onze leden (en mogelijk in de nabije toekomst ook ons mededelingenblad Actum Tilliburgis).

Mochten er leden zijn, die bezwaar hebben tegen het gebruik van hun email-adres door het bestuur (waar wij alle begrip voor hebben), laat die leden dit dan kenbaar maken bij het secretariaat.

Bestellen DVD Bevrijding.

De bijzondere nieuwe dvd van de heemkundekring, die bewerkt is door Piet van Beurden junior over de bevrijding van Tilburg is te bestellen via onze website, bij onze secretaris Jan Rossou tel: 013-5362566 of bij Ad. van Eijck, e-mail: advaneijck@hotmail.com

De dvd wordt thuis bezorgt na betaling van € **12,50** op rekening **2920712** van de heemkunde Tilborch onder vermelding "dvd".

Op de eerstvolgende lezingen zal de dvd ook te koop zijn.

Boek- en DVD-presentatie door de familie van Beurden op het gemeentehuis op dinsdag 27 oktober.

Nieuwe leden (oktober):

- Dhr. P.J. van Beurden uit Tilburg.
- Dhr. W. Sterenborg uit Tilburg.
- Dhr. J.C.M.A. Schoofs uit Tilburg.
- Mevr. A.C. Heesters – van Ham uit Tilburg.
- Dhr. F. Vermeulen uit Tilburg.

Uitgetreden leden (oktober):

- Mevr. M. Cruijssen – Vos uit Tilburg
- Dhr. L. Sap uit Tilburg

Lectuur voor de feestdagen

> Op 17 november verschijnt de roman 'Karl Marx Universiteit, roman over een revolutie'. Parijs beleefde in mei 1968 de Meirevolutie. Daarna raakte Nederland in beroering met hier de bezetting van de Katholieke Hogeschool Tilburg in mei 1969 als hoogtepunt. In deze roman beschrijft Tymen Trolsky (Jasper Mikkers) de botsing tussen de studentenbeweging en de gevestigde macht.

> Van de 18-delige serie 'De Kleine Geschiedenis van Tilburg' zijn nu twaalf delen verschenen!

> Op 25 november verschijnt van Joep Eijckens het 'Tilburgs familiealbum' met verhalen en foto's van 55 Tilburgse families.

> Van Pieter de Groot verscheen 'Met Peerke naar Rome, een zalig moment' over de zaligverklaring van Peerke Donders door Paus Paulus II op 23 mei 1982 in Rome.

Activiteiten In 2009:	Do. 19-11 &	Do. 10-12, Lustrum !
-----------------------	-------------	----------------------

2010:	Do. 21-1	Do. 18-2
--------------	----------	----------